

NEJSTARŠÍ ROZHLEDNA V JESENÍKÁCH V NOVÉM KABÁTĚ

Po téměř tři čtvrtě roce byla na začátku června znovuotevřena rozhledna Biskupská kupa u Zlatých Hor. Jedna z nejnavštěvovanějších rozhleden v Jeseníkách prošla náročnou rekonstrukcí.

Rozhledna na stejnojmenném vrcholu stojí nad městem od roku 1898. Vyhlídková věž, původně pojmenovaná po císaři Františku Josefovi I., dostala nejen novou fasádu, nátery a podlahy, ale i vnitřní dřevěné schodiště a nosné sloupy. Zdoláte-li jejích 95 zbrusu nových schodů, naskytne se vám možnost spatřit Praděd, Sněžku, Beskydy, Vysoké Tatry nebo dokonce i polskou Vratislav.

(vi)

O PO STOPÁCH REGIONU
STRANA 2-4

B DO HOR I DO PODHŮŘÍ
STRANA 5-7

S HYBAČKY
STRANA 8

A NA DVOU KOLECH
STRANA 9

H S NEJMENŠÍMI
STRANA 10-11

RELAX U VODY
STRANA 12

NA VÝLET K SOUSEDŮM
STRANA 13

INFO Z REGIONU
STRANA 14-15

MAPA
STRANA 16

Jeseníky
SDRUŽENÍ CESTOVNÍHO RUCHU

UNIKNĚTE ŠPATNÉMU POČASÍ! ZAHRAJTE SI JESENICKÉ ÚNIKOVÉ HRY

U nás v horách je krásně za každého počasí. Ale upřímně, když prší, fučí nebo mrzne, až praští, málokdo z nás si chce tu krásu vychutnat na vlastní kůži. Na řadu pak přichází různé „indoorové“ aktivity. Novinkou mezi nimi jsou únikové hry v Jeseníku, Velkých Losínách, Šumperku a na Rejvíze.

Exit game či escape game, v překladu úniková hra, je týmovou interaktivní zábavou, která vám rozhodně procvičí vaše mozkové závity, zvedne hladinu adrenalinu v těle a na maximum zapojí intuici i týmového ducha. Principem hry je totiž uniknout z pomyslné uzamčené místnosti rozšifrováním jejího kódu. Během hodiny tak plníte různé logické úkoly, řešíte skryté hádanky, luštíte šifry, hledáte předměty i samotné klíče. Dobrodružství únikových her zažijete v Jeseníku prostřednictvím 1. jesenické exit game **Bláznivý úklid**, ve Velkých Losínách díky místnosti **Archimédovo tajemství**, v Šumperku unikáte ze spárů morové epidemie a na Rejvíze před utonutím v mechovém jezírku.

Prostřednictvím únikové místnosti v Jeseníku se ocitnete v kanceláři cestovní agentury. Taková situace není až tak zajímavá, má však podstatný detail. V agentuře slídíte tajně jako agenti detektivní kanceláře! Potřebujete totiž najít dokumenty, které dosvědčují majitele firmy z krádeže jedinečných projektů úspěšného konkurenta. Vše máte promyšleno, jste přeci profici! Do kancelářských prostor jste pronikli zcela nenápadně jako pracovníci úklidové firmy. Ale ouha! Někdo vás zamkl. Z kanceláře se musíte dostat dříve, než přijde majitel. Právě v tento okamžik začíná boj o čas, začíná úniková hra **Bláznivý úklid**. Vedle dospělácké obtížnosti si můžete zvolit také variantu, kterou zvládnou ve spolupráci alespoň s jedním dospělým dítěti už od sedmi let. Escape room

Bláznivý úklid se nachází v Jeseníku, v areálu bývalého Moravolenu – přibližně 300 metrů od Masarykova náměstí, 200 metrů od Informačního centra Katovna.

Ve Velkých Losínách se přenesete dokonce až do dob, kdy Římané a Kártaginci mezi sebou bojovali v tzv. punských válkách o moc nad celým Středomořím. V té době žil v sicilských Syrakusách slavný řecký matematik, fyzik, filozof, vynálezce a astronom Archimédes. Během obléhání rodného města byl zabit. Římsí vojáci se chtěli zmocnit všech jeho spisů, jeden však zůstal skryt v tajné pracovně. Vaším úkolem je spis věnující se možnosti ovlivnění gravitačního pole Země najít dříve, než se vojáci vrátí. Hru o čas vám znepřijemňují kódy, hádanky i objevy samotného Archiméda. Do starověku se mohou přenést také hráči školou povinní, podmínkou je doprovod dospělých osob. Tamní únikovou místnost najdete přímo v areálu ruční papírny.

Opravdu horkou novinkou je šumperská úniková místnost **Pevnost Exit**. Tvůrci její příběh zasadili přímo do historie města. Díky hře se tak mžikem ocitnete v 18. století, kdy Šumperk zasáhla rozsáhlá morová epidemie. Morový sloup, který stojí přímo na náměstí Míru, se najednou stává jen pasivní připomínkou děsivých časů. Vy zažijete na vlastní kůži šedesátiminutové, napínavé hledání zázračného léku, který nákazu může zastavit. Záleží jen na vás, jestli přežijete a zachráníte také obyvatele města. Pevnost Exit je umístěna v prostorách bývalého DDM, dnešního Spolkového domu v Šumperku. Ten se nachází přímo naproti hlavnímu vchodu do radnice. Mějte však na paměti, že šumperskou únikovku si můžete zahrát jen o víkendech.

Teprve od června funguje také **úniková hra na Rejvíze**. Jejím prostřednictvím se ocitnete v bájném městě Hunohradě, a to těsně před jeho zmizením pod hladinou Velkého mechového jezírka. Času zrovinka nemáte nazbyt, protože už je jasné, že z města lze zachránit jen to, co před velkou vodou rychle odnesete. Vy jste však naneštěstí zamčeni v domě svého dědy a ještě k tomu se snažíte najít a zachránit rodinný poklad. Zvládnete to? Děti do 15 let rejvízskou únikovku mohou hrát jen v doprovodu rodičů.

(vi)

WWW.EXITJESENIK.CZ ESCAPE-ATTIC.CZ PEVNOST.JOKESGAMES.CZ WWW.UNIKOVAHRAREJVIZ.CZ

PIVOVARSKÉ MUZEUM PŘIBLIŽUJE VŠE O VAŘENÍ A HISTORII PIVA V HANUŠOVČÍCH

At' už jste milovníkem pěnivého moku nebo ne, asi se nenajde nikdo, kdo by nikdy neslyšel o Holbě, ryzím symbolu Jeseníků a jedné z největších turistických atrakcí Hanušovic. Od roku 2010 mohou zájemci navštívit kromě areálu pivovaru také muzeum. Nachází se v 1. patře budovy bývalé německé obecní školy s bezbariérovým přístupem.

„Nestihli jste si zamluvit exkurzi, nemáte tolik času, nebo právě žádná není? Vůbec nemusíte litovat. V Pivovarském muzeu můžete zhlédnout o výrobě proslulého hanušovického piva krátký film a o degustaci také nepřijdete. V restauraci v přízemí si vyberete a chladivý mok si můžete vychutnat při prohlídce nebo u filmu,“ zve Jarmila Olbortová kustodka muzea.

Prohlídka s průvodcem trvá 30 minut, patnáctiminutový výklad doplňuje stej-

ně dlouhý film, který přiblíží tajemství výroby zdejšího piva. S jeho protagonisty se můžete setkat osobně, i když ve skutečnosti toho moc nenamluví. Voskové figuríny sládka a štamgasta v životní velikosti nejsou jedinou ozdobou expozice. V bývalé školní třídě se seznámíte se surovinami na výrobu piva, dozvíte se více o zakladateli zdejšího pivovaru, dopravě piva, prohlédnete si písemnosti vztahující se k dějinám pivovarnictví na Šumpersku, některá ocenění zdejšího nápoje a mnoho dalšího. Mezi nejstarší exponáty patří nástroje z bednářské dílny, která fungovala již při založení pivovaru v roce 1874, a vybavení sladovny. K opravdovým unikátům pak patří střelecký terč s vyobrazením Gambrina, patrona všech pivovarníků. Některé exponáty byly zapůjčeny z Vlastivědného muzea v Šumperku, ale většinu předmětů nashromáždili a zapůjčili zaměstnanci a známí z vlastních sbírek a půd.

A nejste-li příznivcem piva, můžete ochutnat zdejší vodu. Čerpá se ze dvou vrtů, z hloubky 40 a 63 metrů a je stejně vynikající jako pivo, které se z ní vaří.

Bára Haušková

DŘEVĚNÝ KLENOT MARŠÍKOVA

Jeseníky jsou plné pokladů. Některé jsou ukryty hluboko pod zemí, jiné vykouzila divoká příroda a další zase vytvořily šikovné ruce zdejších lidí. Jedním z takových drahocenných klenotů v jesenické krajině je i dřevěný kostel sv. Michaela v Maršíkově. V okolí Velkých Losin byste našli ještě další dva dřevěné kostelíky sv. Martina v Žárově a sv. Jana Nepomuckého v Klepáčově, ale maršíkovský představuje nejstarší v regionu, současně také vůbec nejstarší dochovanou lidovou architekturu na severní Moravě.

Zřejmě špatný stav starého kostela přiměl vrchnost a místní luterány, aby v roce 1609 začali s výstavbou nového evangelického kostela. Trvala pouhý rok a traduje se, že na ni byly použity trámy a materiál ze zbouraného kostela ve Velkých Losinách. O staviteli ani o podobě původní modlitebny se zprávy nedochovaly, jen zvon ze staré kaple svolává k modlitbě z kostelní věže dodnes.

Roubená renesanční stavba ani její interiér se od svého vzniku příliš nezměnily. Rozsáhlejší stavební úpravy proběhly v letech 1655 – 1657, kdy byla položena dlažba, v letech 1776 – 1777 byla pořízena rokoková výzdoba a nové varhany. Vzácné a doposud funkční varhany vyrobené v Králíkách prošly v roce 1973 renovací a pouze tři píšťaly z 315 musely být vyměněny. U kostela se nacházel i hřbitov obehnaný kamennou zdí, který byl však v roce 1900 zrušen a přeložen. Na počátku 30. let 20. století byl kostel odvlhčen, opatřen kamenným základem a vyměněny prohnílé segmenty, v roce 1994 byl staticky zajištěn. Železné hřebíky byste však hledali marně, všechny dřevěné komponenty jsou spojeny opět jen dřevem, přesněji dřevěnými kolíky.

Maršíkov se řadí k světoznámým mineralogickým nalezištím, poprvé v Evropě byl v jeho katastru v roce 1820 nalezen chrysoberyl. Tento kámen je symbolem nových počátků. Přináší soucit a odpuštění, štedrost i důvěru. Totéž jistě hledali obyvatelé vsi ve svém chrámu Páně, který zdobí jako dřevěný klenot východní konec obce dodnes.

Zájemci o prohlídku se mohou zastavit u správce, který bydlí v domku pod kostelem, na požádání jim historii se všemi zajímavostmi ochotně povypráví.

Bára Haušková

EDITORIAL

Milí návštěvníci zdejšího kraje,

je tomu právě rok, co jsme vám představili pilotní vydání těchto výletních novin. Už tehdy jsme se netajili tím, že za jejich stránkami plnými informací z Jeseníků a Rychleb je skryto mnohem více. Pouštěli jsme se s obrovským nadšením do projektu, jehož další existence byla zcela nejasná. Jsme neskutečně rádi, ba přímo pyšní, že nyní vám můžeme představit jejich třetí vydání, kterému předcházely další skutečnosti podstatně ovlivňující jejich budoucnost.

Nejvíce na srdci nás zahřálo nečekané ocenění na veletrhu Regiony, Narcis a Elegance 2018 konaném v polovině dubna v Lysé nad Labem. Naše noviny si u odborné poroty ve své kategorii vydobily báječné první místo. Další existence novin však záleží především na vás, návštěvnících, jenž jimi listujete

a inspirujete se k výletům, a na podpoře obcí a partnerů z oblasti turistického ruchu. První vlašťovkou další existence novin, a vydání druhého čísla, byla finanční podpora Mikroregionu Jesenicko. Následovala další, klíčová událost, kterou bychom před rokem rozhodně nepředvídali. Výletní noviny JESENÍKY Region se od tohoto čísla těší ochranným křídlem Sdružení cestovního ruchu – Jeseníky. Co to znamená? Tyto noviny jsou od nynějška součástí oficiální propagace Jeseníků a Rychlebských hor a budou dostupné na všech správných informačních místech regionu. A to je výhra obrovská!

Co od novin rozhodně (ne)čekejte!

Tyto výletní noviny rozhodně nemají být vyčerpávajícím bedekrem po jesenických a Rychlebských horách.

Nehleďte v nich žádný ucelený seznam zajímavostí. Možná v nich, světe div se, nenajdete ani zmínku o některých TOP atrakcích. Jednoduše v nich najdete od každého kousek. Pozornost věnujeme nejen vybraným NEJ, ale i méně známým, možná zapadlým místům, se kterými je však příjemné a obohacující se na toulkách zdejším krajem seznámit. Nejsou třeba doslova strhující, velkolepá a dobývaná mraky turistů, ale jsou malebnou, tichou a nezbytnou součástí jesenické mozaiky.

I noviny mají svůj řád

Příspěvky jsou tematicky rozděleny do sedmi hlavních kapitol. O historických, přírodních i kulturních zajímavostech pojednává kapitola Po stopách regionu, tipy na pěší túry a výlety za krásami zdejší krajiny najdete v sekci Do hor i do

REALIZAČNÍ TÝM V JESENÍKÁCH, Z. S.

podhůří. Samostatnou skupinu tvoří také tipy pro aktivní odpočinek či tipy na letní relax u vody. Vlastní rubriky jsme připravili také pro rodiny s dětmi a pro milovníky kol a koloběžek. A jelikož Rychleby jsou hraničním pohořím a u sousedů je rozhodně také krásně, do novin jsme zařadili kapitolu Na výlet k sousedům. Každý článek – zajímavost má nadto své specifické číslo, které určuje jeho geografickou polohu v mapě na poslední straně novin.

Nedílnou součástí novin je rovněž souhrn provozních informací, tj. kontakty na informační centra, půjčovny či průvodce a informace o naší turistické bonusové kartě JESENÍKY Region-Card.

... přejeme vám pohodové objevování regionu!

5

WWW.RESORTSOBOTIN.CZ

POHÁDKOVÝ ZÁMEK V OBCI S BOHATOU HISTORIÍ

Pohádkovou romantiku, vysokou gastronomii a širokou paletu služeb nabízí svým hostům zámek v Sobotíně. Dnes citlivě a důmyslně zrekonstruovaná stavba poskytuje luxus a kvalitu. O tom, že stojí v obci, která patřila v rakousko-uherském mocnářství ke stěžejním průmyslovým oblastem, vypovídá už jen několik dochovaných industriálních budov.

Historie obce je však velmi barvitá a dodnes ji připomínají zachovalé památky. Od kostela sv. Vavřince, kde se odehrála událost spojená s čarodějnickými procesy, po řadu technických zajímavostí spojených s podnikáním bratrů France a Alberta Kleinových. Ti potřebovali reprezentativní sídlo, kde přijímat kolegy a obchodní partnery a dojednat kontrakty. To vše obklopené přírodními zajímavostmi a zákoutími.

Podnikaví bratři Kleinové koupili v roce 1844 sobotínské železářny i s celým sobotínsko-loučenským panstvím po hraběti Mitrovském. Sobotínský zámek vznikl na místě stávající zbrojovky, která měla ideální místo. Zatímco loučenské panství spravoval především Franz, sobotínský zámek se stal společným dílem. Vybudovali tak romantické historizující sídlo, v němž však tehdy ještě převládala doznívající empírový sloh. Stavbu obklopil zámecký park, z hamerního rybníčku vznikl velký okrasný rybník a přibýly další vodní plochy, které sloužily především k zadržo-

vání vody pro pohon strojů v nedalekých železárnách. Areál mezi zámekem a železárnami se pak stal krásným parkem. Bylo tu rozestaveno několik soch, dnes lze spatřit již jen sochu sv. Huberta a fontánové sousoší s postavou chlapce a labutě u vstupu do zámku.

Po druhé světové válce se využití zámku radikálně proměnilo. Po roce 1945 zde sídlily lesnické výcvikové středisko a kuchářská a číšnická učňovská škola, v 60. letech získal památku do svého vlastnictví Důl Dukla Havířov, coby rekreační středisko pro své pracovníky. Na přelomu 80. a 90. let 20. století jej důlní závod modernizoval. Rybník byl upraven na přírodní koupaliště a v parku bylo zřízeno minigolfové hřiště.

S postupnou privatizací majetku OKD došlo i na prodej zámku v Sobotíně. První dražba se konala v roce 2008, nového vlastníka památka získala o šest let později. Citlivou rekonstrukcí s maximálním důrazem na dochování co nejvíce historických prvků se postupně zámek proměnil na luxusní zámecký hotelový resort s širokou nabídkou služeb nejvyšší kvality a rozsahu. Současně i celý přilehlý areál prošel od roku 2012 komplexní a náročnou přeměnou. Noví majitelé nechali zrekonstruovat i rozsáhlé sklepní prostory a podzemní chodby, které navzájem propojily zámecké hotely. Mezi nejzajímavější dochované interiérové prvky na zámku patří dřevěné kazetové stropy, dveře, obložení stěn, kastlová okna, barokní křbová římsa, schodiště či mosazné montury. V restauraci se nachází dva původní kazetové stropy a barokní bar. Stěny zdobí zlacené konsolové lampy a dobové olejomalby.

Bára Haušková

6

KRUSOVOUZENE.CZ

V LEŠTINĚ UDÍ MASO BUKEM A LÁSKOU

Doma to u nich voní česnekem a kouřem z bukového dřeva. Jana a Pavel Krušovi z Leštiny udí vepřové maso už třetí desetiletí. Začínali sami pro sebe; řemeslo i recepturu, kterou si postupně upravili, zdědili po předcích – řeznících. Dnes už se do přípravy zapojuje i jejich syn. Skoro sedm let navíc připravují uzenářské výrobky i pro své zákazníky. Jejich maso si pochvalují nejen obyčejní lidé, ale i kulináři.

„Mám to asi v genech. Lásku k uzení jsem získal už jako malý chlapec od svého dědečka,“ říká Pavel Kruš. Manželé se přitom původně naučili zcela jiná řemesla – obrábění a péči o nemocné. Jejich výrobky ale příslušníkům rodiny a známým chutnali natolik, že se Krušovi nakonec rozhodli zařadit si živnost. Jako jedni z mála uzenářů v kraji používají pouze dřevo. „Vybrali jsme si bukové, protože nejlépe zachovává charakteristickou chuť masa. Může se udit ještě ovocnými listnáči, jako je švestka nebo třešeň, ale po nich už je maso nasládlé,“ vysvětlují manželé.

Většinu jejich produkce představuje uzené vepřové maso, a to zejména plečko, bůček a krkovice. „Vybíráme pouze z regionálních surovin. Maso bereme ze statku v Uničově. Česnek sháníme od

pěstitelů z okolí,“ vysvětluje Jana Krušová a zdůrazňuje, že jejich uzeniny obsahují pouze obyčejnou kuchyňskou sůl na rozdíl od běžných uzenin, v nichž je rychlosůl.

Především v regionu pak probíhá rovněž odbyt. Krušovi se účastní farmářských trhů v Šumperku, Olomouci, Šternberku a okolí. Jejich zákazníci se za nimi pak vypravují do Leštiny, jsou mezi nimi například i lidé z Brna. „Dvakrát jsme se účastnili gastrofestivalu, na jednom z nich pochválil naše maso Zdeněk Pohlreich, to nás potěšilo,“ svěřil se Pavel Kruš.

Mezi jejich výrobky se čas od času objeví i hovězí maso, na zakázku pak třeba vepřové ocásky nebo žebra, někdy špek. „Jednou se u nás zastavil člověk, který se zrovna chystal na Antarktidu, a poptával právě špek. Mrzelo mě, že jsme ho zrovna neměli. Představa, že si na našem výrobku pochutnává někdo na tak ojedinelém kontinentu, byla lákavá,“ usmívá se Pavel Kruš. Přestože se ženou i se synem doma často navlékají rukavice a loupou česnek, množství spotřebovaných surovin prozradit nechtějí. „Nemáme žádnou tajnou ingredienci, ale naše know-how spočívá v postupu,“ vysvětluje uzenář. „Lidé si často udí sami, ale volí špatné dřevo nebo nemají dobře upravené kouřovody. To může vést k tomu, že je jejich maso karcinogenní,“ dodává. Do budoucna nemá se svou ženou velké plány. „Chceme hlavně zachovat kvalitu, aby se k nám lidé stále vraceli a byli spokojení,“ říká.

Bára Haušková

TOP DESTINACE

TANČÍRNA V RAČÍM ÚDOLÍ

OBDOBÍ SECESE PŘELOMU 19. A 20. STOLETÍ BYLO PŮVABNÉ, LADNÉ, ELEGANTNÍ A JEMNÉ, VZDUŠNÉ, ROMANTICKÉ. NE NADARMO SE MU TAKÉ ŘÍKÁ „BELLE ÉPOQUE“, „KRÁSNÉ ČASY“. PŘESNĚ TAKOVÁ ATMOSFÉRA NA VÁS DÝCHNE, KDYŽ UPROSTŘED ZELENĚ V RAČÍM ÚDOLÍ SPATŘÍTE OPĚT BARVAMI, LADNÝMI KŘÍVKAMI A ORNAMENTY ROZTANČENOU BUDOVU TANČÍRNY. BEZ POVŠIMNUTÍ NENECHTE ANI JEJÍ BOHATOU LETNÍ KULTURNÍ NABÍDKU!

7

WWW.TANCIRNA.RYCHLEBY.CZ

ZNAČKA JESENÍKY ORIGINALNÍ PRODUKT SE OBJEVILA JIŽ NA VÍCE NEŽ STOVCE VÝROBKŮ ZA DOBU SVÉ EXISTENCE. I KDYŽ SE OD ROKU 2010, KDY SE ZAČALA V JESENÍKÁCH ZAVADĚT, MĚNÍ VÝROBKÝ OZNAČENÉ FIALOVÝM ZVONKEM, PŘÍBĚHY TVOŘÍCÍCH LIDÍ ZŮSTÁVAJÍ STEJNĚ ROZMANITÉ A NĚKDY I PŘEKVAPIVÉ. RÁDI BYCHOM VÁM POSTUPNĚ PŘEDSTAVILI NĚKTERÉ Z NICH.

ARCHITEKT VÍDEŇSKÉ RADNICE NAVRHL KOSTEL PRO DĚDINU UPROSTŘED RYCHLEB

Na samé hranici s Polskem, při cestě z Javorníku do lázeňského městečka Ládek-Zdrój, leží malá osada Travná. Jako v každé obci, stojí i tam chrám Páně. Jeho velikost však významnosti dnešní vesnice příliš neodpovídá. Ještě zajímavější je skutečnost, že tamní farní kostel navrhl jeden z nejvlivnějších architektů 19. století.

Jednolodní stavba s pětibokým presbytářem se svou podstatou navrácí do dob velkých gotických katedrál, je vybudována v neogotickém stylu druhé poloviny 19. století. Stavbě z neomítaného kamene dominuje hranolová věž nad vstupním průčelím. S jejím téměř pevnostním charakterem kontrastuje neogotická reliéfní výzdoba hlavního portálu. Kostel nechal vystavět vratislavský biskup Heinrich Förster (1799-1881), který už dříve inicioval budování nedalekého poutního místa zasvěceného Panně Marii La Salettské. O návrh požádal vídeňského architekta Friedricha von Schmidta (1825-1891).

Friedrich von Schmidt rozhodně nebyl ledajaký architekt. Je považován za jednoho z největších a nejvlivnějších architektů Vídně! V mládí se postupně vypracoval na dílovedoucího při

dokončovacích pracích slavné gotické katedrály v Kolíně nad Rýnem. To byl rozhodně špičkový start kariéry, vždyť kolínský dóm byl považován za symbol sjednoceného Německa a byl tehdejší nejvyšší stavbou světa. Později se stal profesorem středověkého umění na vídeňské akademii, kde až do své smrti vyučoval středověkou architekturu. Patřil mezi hlavní představitele historismu, podstatným způsobem se podílel na rozvoji prudce rostoucí rakouské metropole, podle jeho návrhů byly realizovány sakrální i profánní novostavby vznikající vídeňské okružní třídy. Zásadní úlohu hrál také v oblasti památkové péče, jeho specialitou byly rekonstrukce středověkých památek, mimo jiné i ve Vídni se stal hlavním dómským stavitelem chrámu sv. Štěpána, podle jeho koncepce byl rekonstruován náš Karlštejn. O jeho odborných kvalitách a veřejné angažovanosti vypovídají dobré vztahy s mini-strem kultu a vzdělání Thunem, významným profesorem dějin umění von Eitelbergem i vídeňským arcibiskupem Rauscherem.

Schmidt nezpochybnitelně ovlivnil tehdejší architektonickou tvorbu na Moravě a ve Slezsku, v zásadě však pouze nepřímo prostřednictvím svých žáků a nápodob jeho vídeňských staveb. Apropos i autor Weissovy vily, o které v tomto čísle také píšeme, studoval právě u Schmidta. Jeho vlastní stavby u nás kupodivu nenajdeme. Tedy kromě dvou čestných a pozoruhodných výjimek: kostela sv. Barbory ve Štěpánově u Olomouce a právě farního kostela v Travné.

(vi)

STO LET STARÁ VILA V JESENÍKU JE OPRAVDVOU PERLOU ANGLICKÉ SECESE

Zatouláte-li se při objevování lázeňského města Jeseníku do jeho ulic, můžete v nich kupodivu objevit i leckaké architektonické poklady. Možná tím nejzářivějším je vila továrníka Erwina Weisse z počátku 20. století.

Rodinná vila jeseníckého továrníka pocházejícího z Vídně se nachází na Skupově ulici, jen kousek od dalšího architektonického skvostu města, neo-barokní vily Regenhart, dnes fungující jako hotel. Obě budovy společně s Czwrzekovou vilou, jež již z dálky upoutá svou romantizující věžičkou, jsou dokladem, že v těchto místech na přelomu 19. a 20. století existovala jedinečná vilová čtvrť zasazená do anglického parku. Známa byla pod přізviskem „jesenícký West-End“.

Weissova vila, o jejíž výjimečnosti nemá zdání ani leckterý jesenícký obyvatel, byla vybudována v letech 1901-1903 podle návrhu významných vídeňských

architektů Franze von Krausse a Josefa Tölka. Na rozdíl od ostatních architektů jeseníckých vil měli příležitost vsadit do zdejší krajiny naprosto novátorské řešení rodinného bydlení. Už nevytvářeli budovu vyznačující svou honosností a „zámeckostí“ postavení a zámožnost majitele, projektovali vilový dům uzpůsobený především potřebám obyvatel. Tehdy bylo symbolem protestu proti historizujícím slohům anglické hnutí Art and Crafts, kde jinde se tedy inspiroval! Vila pro Erwina Weisse myšlenky hnutí dokonale naplnila mimo jiné půdorysem budovy, oddělením společenské a intimní části domu, velkorysou obytnou halou, řemeslně čistě zvládnutým řešením interiéru včetně nábytku a dekorací, exteriérem s vysokými štíty, typickými komíny a samozřejmě fasádou v kombinaci rezné cihly a světlé omítky. Výsledek byl tak dokonalý, že budova byla považována za nejlepší dobovou realizaci anglické rodinné vily a psaly o ní noviny v monarchii i Anglii.

Vila je v soukromém vlastnictví, není tedy přístupná veřejnosti. Přesto i letmý pohled na ni při procházce Jeseníkem stojí za to. Objevovat nejen „jesenícký West-End“ můžete díky dvěma městským turistickým okruhům. K tomu vám pomůže jejich mapa umístěná u radnice na Masarykově náměstí.

(vi)

NÁŠ DALŠÍ TIP

MUZEUM IZOLACE, INTERNACE A INTEGRACE

BILÁ VODA SE NESMAZATELNĚ ZAPSALA DO CÍRKEVNÍCH DĚJIN. VĚHLAS ZÍSKALA DÍKY PIARISTICKÉ KOLEJI, STALA SE CENTREM MÚZICKÝCH UMĚNÍ, ŽILA ZDE PRINCEZNA MARIANA ORANŽSKÁ. V 50. LETECH MINULÉHO STOLETÍ SE VŠAK STALA NUCENOU „PŘESTUPNÍ STANICÍ DO NEBE“ VŠECH ŘÁDOVÝCH SESTER. TĚTO SMUTNÉ EPOŠE NAŠÍ HISTORIE SE VĚNUJE TAMNÍ MUZEUM.

10

WWW.MUZEUMBILAVODA.CZ

NÁŠE TIPY NA AKCE

TROFEO NIKÉ JESENÍKY 2018

6. - 9. 9. 2018

VIDĚT KOLONU DESÍTEK NABLÝSKANÝCH AUTOMOBILOVÝCH VETERÁNŮ S ELEGANTNĚ ODĚNOU OSÁDKOU JE NESKUTEČNÝM ZÁŽITKEM. SETKAT SE S NÍ MŮŽETE V KRNOVĚ, KARLOVĚ STUDÁNCE, NA OVČÁRNĚ NEBO V MALÉ MORÁVCE KUDY VELKOLEPÁ PODHORSKÁ JÍZDA VETERÁNŮ PROJÍŽDÍ.

WWW.TROFEONIKE.CZ

KOLŠTEJNSKÝ OKRUH

8. - 9. 9. 2018

HISTORICKÉ SILNIČNÍ ZÁVODNÍ MOTOCYKLY A SIDECARY PRAVIDELNĚ V ZÁŘÍ ZÁVODÍ NA OKRUHU V BRANNĚ. V SOBOTU PROBÍHAJÍ TRÉNINKY, V NEDĚLI ZÁVODNÍ JÍZDY. NA TRATI I V DEPU, KTERÝM JE CELÁ BRANNÁ, UVIDÍTE STROJE OD KONCE DVACÁTÝCH LET AŽ PO MOTOCYKLY Z LET SEDMDESÁTÝCH.

WWW.KOLSTEJNSKYOKRUH.CZ

TOP DESTINACE

KOSÁRNA KARLOVICE

NE NADARMO POUŽÍVÁ KOSÁRNA V KARLOVICÍCH U VRBNA POD PRADĚM NEJVYŠŠÍHO STUPNĚ OCHRANY STÁTU. TATO NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA JE JEDINEČNOU UKÁZKOU SLEZSKÉ LIDOVÉ ARCHITECTURY. V POČÁTKÁCH FUNGOVALA SICE JAKO HAMR, OD ROKU 1725 V NÍ KOSAŘ MICHAL HARTEL ZAČAL VYRÁBĚT KOSY, SRPY, DRÁTY A JINÉ ZEMĚDĚLSKÉ NÁČINÍ.

11

WWW.MUBR.CZ

12

WWW.ACTAEA.CZ

VYDEJTE SE DO SVĚTA HORSKÝCH LUK

V nejvyšších partiích Pradědovy říše mohou žít jen ty nejodolnější rostliny a živočichové, kterým nevdá dlouhé mrazivé zimy, krátká chladná léta, poryvy větru ani žhnoucí slunce. Chcete-li tuto houževnatou jesenickou faunu a flóru poznat, vydejte se po stopách Světa horských luk.

Naučná stezka Světem horských luk vás provede po nejvyšších místech Jeseníků. Začíná na Ovčárně a pokračuje přes Vysokou holi, Kamzičník, Velký Máj, Jelení hřbet, Břidličnou horu, Pecný a Zelené kameny až do sedla

Skřítek. Celá stezka je dlouhá dvanáct kilometrů a také se na ní nachází dvanáct zajímavých zastavení. Čtivou a zábavnou formou se na jednotlivých zastávkách dozvíte o zajímavostech života přirozených horských luk, které jsou domovem i několika endemitů, tedy rostlin a živočichů, kteří nikde jinde na světě nežijí! Nahlédnete však i do historie, v níž zdejší život začal nevratně ovlivňovat člověk. Stezka vypráví příběhy středověkých pánů, starých lesníků, nezapomíná ani na pasáčky dobytka a první jesenické chatáře. Při hltní zajímavých informací se však pozorně dívejte kolem sebe. Po celé délce hřebene od Vysoké hole až po Pecný stezka poskytuje jedinečné výhledy do daleka.

(vj)

TOP DESTINACE

JESKYNĚ NA POMEZÍ

JESKYNĚ NA POMEZÍ JSOU NEJROZSÁHLEJŠÍM JESKYNNÍM SYSTÉMEM V MRAMORU U NÁS, KTERÝ JE SOUČÁSTÍ DOSUD JEŠTĚ NE ZCELA POZNANÉHO KRASOVÉHO SYSTÉMU V MASIVU SMRČNÍKU, 799 M N. M. V JEJICH ÚTROBÁCH POTKÁTE INDIÁNA SEDÍCÍHO V KÁNOI, PAVIÁNA, VOŠÍ HNÍZDO, FAKÍROVO LOŽE NEBO MASKOTA JESKYNÍ – MRAMOROVÉHO PSÍKA.

15

WWW.CAVES.CZ

NÁŠ DALŠÍ TIP

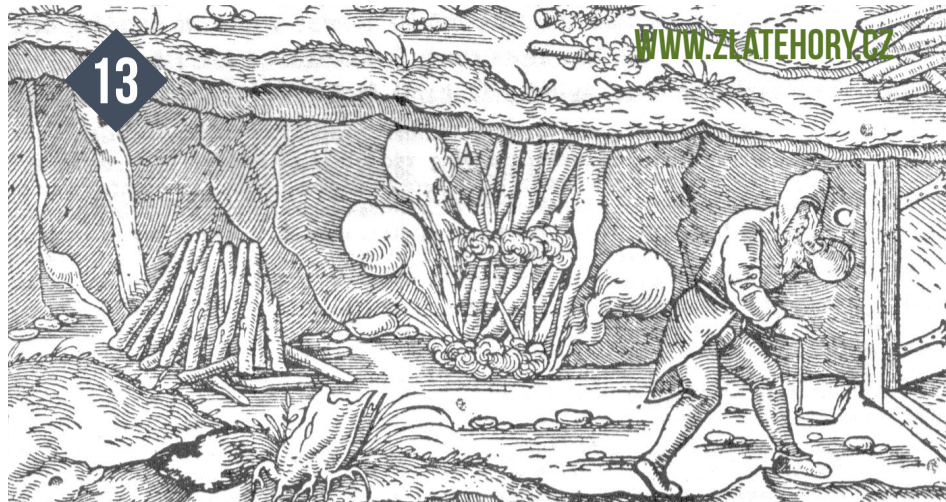
TŘI KAMENY U NOVÝCH LOSIN

ZHRUBA DVA KILOMETRY NAD NOVÝMI LOSINAMI SE NACHÁZÍ POMĚRNĚ MÁLO ZNÁMÝ JESENICKÝ VRCHOL S KRÁSNÝMI VÝHLEDY NA JESENÍKY I KRÁLICKÝ SNĚŽNÍK. TŘI KAMENY, 928 M N. M., OVŠEM NABÍZEJÍ VYŽITÍ I PRO HOROLEZCE. V KOLMÝCH BŘIDLICOVÝCH STĚNÁCH, DOSAHUJÍCÍCH VÝŠKY AŽ 20 METRŮ JE VYZNAČENO NA ČTYŘICET LEZECKÝCH CEST.

16

JESENÍKY.OCHRANAPRIRODY.CZ

13

WWW.ZLATEHORY.CZ

MÁMIVÉ BOHATSTVÍ PŘÍČNÉHO VRCHU

Masiv Příčného vrchu ve Zlatohorské vrchovině možná sice vypadá nezáživně, opak je ale pravdou. Tamní lesy jsou protkané terénními a až bizarními nerovnostmi. Jeho podzemí je prošpikováno skrz naskrz štolami. Vítejte v místech, kde se kutalo už před dvěma tisíci lety!

Některé zdroje opravdu koketují s myšlenkou, že se do nitra nejvyšší hory Zlatohorské vrchoviny poprvé podívali starověcí Keltové. Hledači zlata pod Příčným vrchem jsou písemně doloženi až v 10. století. Ve 12. století se těžba intenzivně rozvíjela, následovala periodicky se opakující období rozkvětu a úpadku. Postupně se však stala ztrátovou. Poslední pokusy obnovit zlatonosné kutání proběhly v polovině 19. století, ale neúspěšně. Z hlubin Příčného vrchu se nicméně těžily i olovené, měděné a jiné rudy.

Během sedmi staletí horníci z kopce získali víc jak 5 000 kg zlata a vykutali na sto kilometrů štol, větracích šachet či komínů, dostali se do neuvěřitelné hloubky 300 metrů. Vydobytí takového množství horniny má své následky i na povrchu. Hlavně na jaře a na podzim, když bylinné patro není tolik vitální, si v tamních lesích nejde nepovšimnout prapodivných zarostlých valů, hlubokých rýh a prohlubní jako pozůstatků dávné těžby.

Na dobrodružnou výpravu do historie těžby zlata a barevných kovů pod Příčným vrchem se můžete vydat prostřednictvím Údolské hornické naučné stezky, na níž vás čeká dvacet zajímavých zastavení. Jejím výchozím bodem je točna autobusu v Horním Údolí, po sedmi kilometrech končí u autobusové zastávky v Dolním Údolí. Stezka vás zavede nejen do Altenbergu (Starohorů), tamního nejvýznamnějšího hornického revíru, ale také k železorným dolům z 18. a 19. století.

(vj)

NA STEZCE U SOBOTÍNA SE NA CHVÍLI STANETE GEOLOGY

Legenda vypráví, že Jeseníky jsou horami kameny, které zde vytvořil nezbedný pekelník. Pro zdejší kraj mu už totiž nezbyl lepší materiál. Nezajímavé však jesenické horniny rozhodně nejsou, mnohdy v sobě ukrývají vzácné minerály. Přesvědčit se můžete na mineralogické naučné stezce Sobotín – Maršíkov.

Stejně jako na celém území Jeseníků se i v prostoru naučné stezky v dávnověku nacházel nepropustný prales. Jeho tajemství postupně objevovali středověcí prospektoři, kteří vyhledávali nová ložiska rud a drahých kovů. Mimo jiné právě Sobotín vznikl v polovině 14. století jako hornická osada. Většina dnes nám známých mineralogických nalezišť v okolí však byla objevena až v 19. století díky mnoha novým kamenolomům.

Mineralogická naučná stezka Sobotín – Maršíkov vás přivede k šesti významným mineralogickým lokalitám tzv. sobotínského amfibolitového masivu. Tvoří je Pfarrerb, Smrčina a Kožušná v obci Sobotín, Granátová skála v obci Petrov nad Desnou, Rasovna a Steinhübel v obci Maršíkov. Stezka se stala známou v minulém století díky mineralizaci alpského typu a nalezištěm vzácných minerálů, mezi které patří např. epidot, albit, chryzoberyl, magnetit, prehnit, apatit, granát almandin, zeolity, diopsid a mnoho dalších.

Délka stezky je 12 km s převýšením 168 metrů. Začátek trasy je u vlakového nádraží v Sobotíně, kde se nachází nástupní mapa s vyznačenými jednotlivými zastávkami. Podrobnou informační tabuli pak najdete i na každé zastávce. Stezka končí v Maršíkově. Samozřejmě ji můžete absolvovat v opačném směru. Trasa vede převážně po lesních cestách lehkým terénem a v terénu není značena turistickými ani jinými značkami.

(vj)

17

ČERTOVY KAZATELNY NEJSOU JEN TAK LEDAJAKOU SKALNÍ VYHLÍDKOU

Skalní vyhlídka Čertovy kazatelny nad Račím údolím u Javorníku je oblíbeným výletním místem Rychlebských hor, která své zajímavosti před světem skromně skrývá. Příjemnou procházkou k ní můžete vyrazit třeba od Javornického zámku. Cestou neminete ani zříceninu středověkého hradu Rychleby nebo jedinečnou secesní Tančírnu.

Mezi zajímavosti kazatelen patří rozhodně legenda, která vysvětluje jejich zažitý název. Války vždy přinesou zkázu a utrpení, ta třicetiletá byla pro zdejší kraj obzvláště neúnosná. Vedle císařského vojska se svá živobytí snažili uchránit i samotní obyvatelé. V Javorníku se prý sedláci z okolí tajně domluvili na přeapadení nepřátelského tábora. Mezi nimi

byl i hospodář Ryška z Vlčic. Když se po poradě vracel přes Račí údolí domů, na skalnaté kazatelně nad údolím potkal mnicha v kápi, který mu slíbil velké bohatství, pokud Švédům úmluvu vyzradí. Ryška se nechal zlákat zlatou vidinou a Švédům plán vyzradil. Nic netušící sedláci byli při svém připravovaném útoku pobiti, vesnice vyrabovány. Nešťastný Ryška až tehdy pochopil, že na skaliscích nad údolím potkal samotného ďábla. Shodili hospodáře z místa zrady samotní císařští vojáci, nebo mu snad svědomí nedalo a skočil sám? Tak či onak, od těch dob se prý vyhlídce neřeklo jinak než Čertovy kazatelny.

Dnes jsou tyto skalní útvary součástí přírodní rezervace. V kaňonu Račího potoka se totiž nachází velmi cenné lesní porosty pralesovitěho charakteru. Mezi ty nejcenější patří suťové lesy, acidofilní bučiny (tj. buky rostoucí na kyselých půdách) a acidofilní bory, v nichž rostou i statné duby zimní. Na jaře však v mlázi můžete mimo jiné objevit krásně růžově kvetoucí lýkovec jedovatý, budete-li mít štěstí, uvidíte i vzácného čápa černého či jestřába. (vj)

18

PO STOPÁCH NIZOZEMSKÉ PRINCEZNY

Dnes zdánlivě obyčejná místa mohou mít ve svém osudu vepsány téměř neskutečné příběhy. Historie Bílé Vody u Javorníku a okolních, především polských obcí, může vyprávět. Třeba ten o nizozemské princezně Marianně Oranžské.

Dcera nizozemského krále Viléma I. a Vilemíny Pruské, celým jménem Marianna Vilemína Frederika Luisa Šarlota (1810-1883), ve zdejších kraji totiž dlouhodobě pobývala, a to na pozadí skandálních okolností, které hýbaly celou tehdejší Evropou. Půvabná, citlivá a vzdělaná princezna se totiž své osobní problémy snažila řešit dvorem neakceptovatelnými východiskými. Už v devatenácti musela čelit zrušení zasnoubení se švédským princem Vasou, ačkoliv si city opětovali. Rok na to se stala manželkou svého bratrance, prince Albrechta Pruského. Z počátku šťastné manželství, do něhož se narodilo pět dětí, však Albrecht narušoval mimomanželskými avantýrami. Marianna je nehodlala mlčky akceptovat, požadovala rozvod. Její vůli nevy-

hověl pruský ani nizozemský soud. Princezna tak raději cestovala po Evropě a pobývala na svých statcích v Itálii, Nizozemsku nebo právě ve Slezsku. Pořádný rozruch ovšem princezna způsobila, když otěhotněla se svým tajemníkem Johannešem von Rossumem, se kterým se na svých cestách Evropou sblížila. Až v tento okamžik, těsně před narozením nemanželského syna Johanna Viléma, se oba královské dvory uvolily manželství rozvést, aby zabránily ještě většímu skandálu. Od té chvíle měla vstup na území Pruska téměř zakázaný a kontakt s dětmi, později i vnoučaty, omezený. Také proto si na čas za svůj domov vybrala Bílou Vodu u pruských hranic, aby se s dětmi mohla vídat a své statky na pruském území obhospodařovat.

Tento životní příběh emancipované, podnikavé ženy a její činorodost ve zdejších kraji připomíná stezka nesoucí její jméno. Stezka v barvách rodu Oranžských se vine přes jedenáct slezských obcí na polském i českém území. Jedna z jejích částí, desetikilometrový okruh kolem Bílé Vody, vás zavede kolem piaristické koleje, loveckého zámku (dnešní léčebna), v němž Marianna pobývala, až do polského Zlatého Stoku, kde šlechtična vystavěla vápenku, sirotčinec a faru.

(vj)

ZÁZRAČNÝ PRAMEN V LESÍCH U HANUŠOVIC

Poutní místa jsou s naší historií a krajinou spojena snad od nepaměti, ta vycházející z tradic pohanských, i ta církevní. Jejich společným pojítkem je až magické působení na člověka. Jedno takové, skoro utajené, najdete nedaleko Hanušovic.

Objevujete-li rádi na svých toulkách krajinou také místa, která jsou na hony vzdálena vyžněným turistickým cílům, a přesto jsou výjimečná, právě vám patří tento příspěvek. Mezi Hanušovicemi a malou obcí Potučník, kterou v posledních letech mnozí znají především díky koloběžkám Kolobka, totiž uprostřed lesů najdete poutní kapli sv. Anny s pramenem téhož jména. Vydat se k ní můžete třeba z Potučníku po žluté turistické trase.

Zázračné účinky pramene prý objevil už na konci 18. století na smrt nemocný muž z nedalekého Horního Bohdíkova. Onen muž jako díky za své zázračné uzdravení u pramene pověsil obraz Panny Marie, tak vzniklo poutní místo v lese zvaném „Hinterbusch“. Voda z pramene má podle legend na svědomí mnohá další podivuhodná uzdravení. Roku 1871 dokonce místní revírník našel v obětní schránce pod obrazem deset zlatých na vystavění kapličky, roku 1913 zase kníže Lichtenstein obdržel dopis s prosbou o ocenění a rozbor léčivé schopnosti vody pramene nacházejícího se v jeho lesích.

Od té doby však poutní místo upadlo v zapomnění. Až v roce 1991 bylo obnoveno za pomoci původních obyvatel žijících v Baden-Württenbersku. Dnes subtilní dřevěná kaplička s poměrně silným pramenem a přilehlé posezení rozhodně lákají k zastávce při putování krajinou Jeseníků.

(vj)

19

20

WWW.MUZEJNIK.CZ

KAPLIČKA V MALÉ MORÁVCE UKRÝVÁ POKLADY LIDOVÉHO UMĚNÍ

Malá Morávka a nedaleký Karlov v zimě patří za jedny z nejoblíbenějších lyžařských středisek pod Pradědem, v létě za ideální centra horské turistiky. Tamní soukromé muzeum však opatruje i vzácné doklady umělecké tvorby a zručnosti zdejších horalů.

Soukromé muzeum v Malé Morávce vzniklo v roce 1994 a jeho exponáty můžete zhlédnout ve dvou budovách – lesní kapli na Kapličkovém vrchu a ve tvarem netradiční Schindlerově stodole. Kapli Nejsvětější Trojice na Kapličkovém vrchu pravděpodobně postavila jako svůj privátní svatostánek rodina Schilderových, úspěšných to majitelů drátařské huti, na konci 17. století. Poloroubená stavba byla sice v roce

1765 přestavěna, v nové zděné lodi však byly použity původní stropní kazety. Kromě archeologické expozice a dokladů osídlení obce už ze 13. století, tak v kapli můžete obdivovat skutečně vzácný doklad podhorského lidového umění. Jedinečný dřevěný malovaný strop se sestává z 34 samostatných polí, v nichž jsou vyobrazeni evangelisté, apoštolové a církevní otcové.

Schindlerova stodola byla sice postavena teprve v roce 1937, rozhodně ji však nepřehlédnete. Na první pohled vás totiž zaujme její originální střecha, která zemědělské stavbě vydobyla místo na seznamu českých nemovitých památek. Střecha je výjimečná tvarem a konstrukčním řešením, v němž tesař místo trámů použil dřevěné desky důmyslně sesazené do klenbovité nosné konstrukce. Ve stodole je k vidění etnografická část sbírek, například nástroje na zpracování dřeva, lnu či mléka, kovářské náčiní, nechybí ani předměty denní potřeby či nábytek.

(vi)

21

PRUSKÝ PRAMEN A STEZKA FILOZOFŮ V JESENICKÝCH LÁZNÍCH

Voda a aktivní pohyb byly za Priessnitzových časů dvě hlavní složky léčby na Gräfenberku. Kromě studených koupelí a zábalů bylo nutné vypít i značné množství vody. Pacienti tak museli vykonávat během dne i několik procházek. Většinou dopoledne jeden z kratších okruhů směřující k Jitřnímu nebo Smrkovému prameni, odpoledne pak klidně i okruh náročnější, dosahující nejvzdálenějších zákoutí Studničního vrchu.

Z nejnavštěvovanějších míst byl Pruský (dnes Bezručův) pramen vystavěn v roce 1846 z masivních mramorových dílů na paměť nesmrtelného Priessnitze, který byl tou dobou císařem vyznamenán nejvyšší civilní medailí. Na druhé straně potoka pacienti podstupovali ve čtyřech lesních sprchách omývání těla nebo končetin, dle předem

domluvené léčby, a to bez ohledu na počasí a roční období. Ano, občas si cestu ke sprše museli doslova vykopat v závějích sněhu. Dnes zde nalezneme pouze sprchu Svornosti.

Obliba místa vzrostla natolik, že již v roce 1871 bylo v blízkosti vystavěno pohodlné Vileminino a později ještě Margaretino odpočívadlo, zpestřené vodní kaskádou, zvanou Gyulova, a o dalších dvacet let později mléčný bar s restaurací, kde se pořádaly také kulturní akce v podobě koncertů lázeňské kapely nebo soutěží ve střelbě na terč.

Ráno se zde pacienti zdrželi pouze chvíli, vypili několik doušek vody a pokračovali strmou lesní pěšinou k prameni Smrkovému. Ta pro svou náročnost a většinou pomalý postup dostala název Philosophensteig, tedy Stezka filozofů. Pacienti při volnějším kroku často zabředávali do diskusí a krátili si tak stoupání. Je zajímavé, že ačkoliv mnoho lesních cest v okolí bylo postupně upraveno na pohodlné promenádní cesty, tato jediná zůstala zachována v původní přírodní podobě. Ostatně přesvědčte se menším výletem sami.

Lukáš Abt

NAŠE TIPY NA AKCE

BIOSLAVNOSTI VE STARÉM MĚSTĚ POD SNĚŽNÍKEM

14. 7. 2018

UŽ PO TRINÁCTÉ SPOLEČNOST PRO-BIO, S.R.O. VE SVÉM AREÁLU POŘÁDÁ SLAVNOSTI VŠEHO DOBRÉHO A PŘÍRODNÍHO. NA PROGRAMU NECHYBÍ BIO JARMARK, BIO OBČERSTVENÍ, SPECIÁLNÍ ŠOULET (KROUPOVÁ) SHOW S KAPELOU ŠOULET, MUZIKA, EKOLOGICKÉ FILMY, PESTRÝ PROGRAM PRO DĚTI A SAMOZŘEJMĚ EKURZE DO PROVOZOVEN FIRMY.

WWW.PROBIO.CZ

XXVIII. MEZINÁRODNÍ FOLKLORNÍ FESTIVAL ŠUMPERK 2018

15.-20. 8. 2018

JEDINEČNÝ KULTURNÍ ZÁŽITEK NEJEN PRO MILOVNÍKY HUDBY A TANCE PŘIPRAVUJÍ NA PĚT SRPNOVÝCH DŇÍ V ŠUMPERKU. TAMNÍ ULICE SE UŽ PO OSMADVACÁTÉ STANOU PESTROBAREVNÝM JEVIŠTĚM, NA NĚMŽ SE PŘEDSTAVÍ MUZIKANTI, ZPĚVÁCI A TANEČNÍCI ZE VŠECH KOUTŮ SVĚTA.

WWW.FESTIVALSUMPERK.CZ

OŽIVENÝ BUNKR 2018

23. 9. 2018

PRVOREPUBLIKOVÁ PEVNOST OBSAZENÁ VOJÁKY V DOBOVÝCH UNIFORMÁCH, VY PROCHÁZÍTE BUNKREM ZA SNÍŽENÉHO OSVĚTLENÍ, ZKOUŠÍTE OVLÁDÁNÍ ZBRANÍ, POZORUJTE OKOLÍ PERISKOPEM, OVLÁDÁTE VENTILÁTORY VZDUCHU, SPOUŠTÍTE DIESELELEKTRICKÝ AGREGÁT. TAKTO NA VLASTNÍ KŮŽI MŮŽETE POCÍTIT NAPJATOU ATMOSFÉRU MOBILIZACE ROKU 1938 V PĚCHOTNÍM SRUBU U POTOKA NEDALEKO DOLNÍ MORAVY.

WWW.KS5.CZ

TOP DESTINACE

REJVÍZSKÉ RAŠELINIŠTĚ

VZÁCNÝ RAŠELINNÝ EKOSYSTÉM NA REJVÍZE VZNIKL PŘED 6 AŽ 7 TISÍCI LETY. JEHO NEJVĚTŠÍM LÁKADLEM JE NAUČNÁ STEZKA K VELKÉMU MECHOVÉMU JEZÍRKU. V PODMÁČENÝCH SMRČINÁCH A BLATKOVÝCH BORECH KOLEM OBLÍBENÉHO HAŤOVÉHO CHODNÍČKU ROSTE NEJEN RAŠELNÍK, ALE I ROJOVNÍK BAHENNÍ, KYHANKA SIVOLISTÁ, KRITICKY OHROŽENÁ BLATNICE BAHENNÍ NEBO DROBOUČKÁ MASOŽRAVKA ROSNATKA OKROUHLIŠTÁ.

22

WWW.REJVIZ.INFO

VÍTE, ŽE...

V PETŘÍKOVĚ SE TĚŽIL GRAFIT? ZBYTKY PO TĚŽEBNÍ ČINNOSTI JAKO HALDY, PINKY, ODVALY I ZASUŠENÉ ŠTOLY MŮŽETE V LESE NAD VESNÍCI POZOROVAT JEŠTĚ DNES. NAJDETE JE ZHRUBA 500 METRŮ ZA PETŘÍKOVEM PŘI ČERVENÉ TURISTICKÉ TRASE NA PAPERSEK. LOŽISKO POJMENOVANÉ BARBORA BYLO TĚŽENO SNAD UŽ V 18. STOLETÍ. TĚŽBA DEFINITIVNĚ SKONČILA V ROCE 1931.

23

VÍTE, ŽE...

BYL NA ZAČÁTKU 50. LET MINULÉHO STOLETÍ KOLEM KARLOVY STUDÁNKY VYSAZEN SEVEROAMERICKÝ MÝVAL? DALŠÍ ČTYŘI PÁRY LESNÍCI VYPUSTILI NA JIŽNÍ STRANĚ JESENÍKŮ V ROCE 1965. MÝVAL SEVERNÍ SE VŠAK NAKONEC V NAŠICH HORÁCH NEUCHYTIL.

24

25

HURÁ Z KOPCE DOLŮ!

Svištět s větrem o závod po sjezdovce dolů můžete rozhodně i v létě. Vzuřující, přesto bezpečnou zábavu nabízí horské káry, letní bobové dráhy nebo letní tubing hned v několika jesenických střediscích.

Zachtělo-li se vám zažít trošku bezpečného adrenalinu, vyrazte se projet do **Petříkova na bobovou dráhu**, kterou najdete na svazích lyžařského areálu Kaste. Na osmi stech metrech projedete až v 45kilometrové rychlosti tři terénní zlomy a patnáct zatáček.

Další adrenalinový zážitek na vás čeká na nedalekých **ramzovských sjezdovkách**. V létě se totiž jedna z nich proměňuje v závodní dráhu **horských minikár** o délce 855 metrů. Na start vás samozřejmě vyveze pozemní výtah, pak už záleží jen na vaší odvaze, jak rychle budete v cíli. Mladší děti u Penzionu Haltmar jistě zaujme **letní tubing**.

Zaježdít si na **horských kárách** můžete také v **Areálu Kares** v **Koutech nad Desnou**, kde nabízí ještě jednu speci-

tu – lyžování na travních lyžích. Každý prázdninový den se můžete na **terénních kárách** vyblbnout i ve **SKI Parku v Hraběšicích** u Šumperka. Trať měří 800 metrů, má převýšení 110 metrů a vine se po celé hlavní modré sjezdovce. Po vyčerpávající jízdě jistě uvítáte osvěžení v tamním venkovním bazénu. **Terénní minikáry** jezdí také v **Jeseníku**. Nebojte, název areálu **Na Smrtáku** hrůzu jenom nahání. Pokud se do Jeseníku vydáte v sobotu 26. srpna, zažijete nevidanou akci – jedenáctý ročník mistrovství světa hodu sněhovou koulí.

V resortu **Kopřivná v Malé Morávce** vám adrenalin do těla napumpují nejen **terénní buginy**, ale i bláznivá **jízda na nafukovacích tubách** ve speciální dráze plné klopených zatáček a prudkých sjezdů.

Letní verzi jízdy ledovým korytem, tj. **summertubing**, ovšem mají také v **Areálu Kraličák**. Na louce přímo nad Penzionem Kraličák v Hynčicích pod Sušinou je vybudovaná 170 metrů dlouhá dráha se čtyřmi zatáčkami. **Terénní buginy** jezdí s větrem o závod u tamního vleku Sedlo, u horního parkoviště v **Hynčicích pod Sušinou**.

(vi)

26

LETO.MUJKRALICAK.CZ

AREÁL KRALIČÁK. TADY SE S RODINOU NUDIT NEBUDETE!

Na pomezí masivu **Králického Sněžníku** a **Hrubého Jeseníku** existuje místo jako stvořené pro **aktivní rodinnou dovolenou**. Samozřejmě tam můžete jen tak lenořit, nevyužít však **pestrou nabídku volnočasových aktivit, by byla opravdu škoda. Nevěříte? Přesvědčte se.**

Krajina pod **Králickým Sněžníkem** je úchvatná. Poznávat ji můžete nejen při procházkách a na kole, ale také na kolo-běžkách. A rozhodně se při cestě na **Staroměstsko** netrapte s balením potřebného vybavení. V **Kraličáku** vám rádi půjčí jak koloběžky, tak vyhlášené **Bikecentrum Kolovna** poskytne dětská kola, elektrokola, cross-country, trailová celoodpružená, dokonce i karbonové speciály. **Kolovna** provozuje i test-centrum, servis a tréninkové centrum s pumptrackem.

Do terénu se ovšem můžete vydat i na dost netradičním vozítku, na segwayi. **Terénní elektrické dvoukolky** vás vyvezou téměř kamkoli si budete přát. Stačí správný náklon těla a už frčíte přes louky, lesy, pole, lány, vzhůru k cíli vašeho výletu. Nejste-li příznivci takových novinek, zvolte klasiku a vydejte se do okolní přírody v koňském sedle, romantika zaručena!

Dost bylo výletů? Jak je libo! Nejmenší návštěvníci se třeba celý den mohou

mazlit s morčátky. V blízkosti **Penzionu Kraličák** je totiž vybudován venkovní výběh s domečky a dostatečně velkým prostorem pro přítomnost dětí. Vy větší si zablnete na terénních horských tříkolkách. Dvoumístné vozítko podobné bugyně otestujte přímo na sjezdovce nebo si zazávodte v paralelním slalomu. Máte-li adrenalin napumpovaný ve správné hladině, rovnou naskočte do gumového člunu a užijte si letní tubing na 170 metrů dlouhé trati se čtyřmi pořádnými zatáčkami. Sice klidnější, ale silovější je lezení na umělé stěně. V **Kraličáku** vaše svaly a vytrvalost prověří šestimetrová umělá lezecká stěna, jejíž součástí je také boulder – nízká stěna určená k lezení bez jištění. Nebojte, nemusíte být zrovna zkušený lezec, abyste si stěnu nebo bouldry mohli vyzkoušet. Své první lezecké krůčky hravě zvládnete s pomocí zkušeného instruktora.

Horké letní dny ovšem v areálu **Kraličák** můžete trávit také u vody. **Rybník Úžas** je ideální nejen pro rodinné rybaření, ale i pro pádlování na paddleboardu. Nebo byste si snad chtěli zacvičit jógu uprostřed rybníka za raního rozbřesku? I tak si lze paddleboard uprostřed hor užít.

(vi)

TOP DESTINACE

ADRENALINPARK JESENÍKY

V ČESKÉ VSI SE NACHÁZÍ ADRENALIN PARK JESENÍKY. NÁZEV AREÁLU HOVOŘÍ ZA VŠE. PŘIPRAVENO JE PRO VÁS LANOVÉ CENTRUM, OBŘÍ LANOVKA, HOROLEZECKÁ STĚNA, DĚTSKÉ TERÉNNÍ ČTYŘKOLKY, TERÉNNÍ KOLOBĚŽKY, PAINTBALL, LUKOSTŘELBA, TRAMPOLÍNY I PROJÍŽDKY NA KONÍCH.

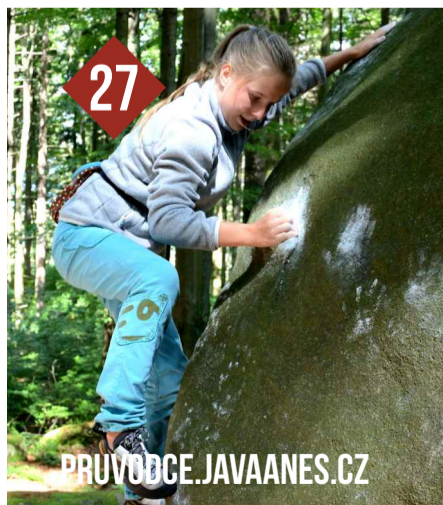
28

WWW.ADRENALIN-PARK.CZ

BOULDEROVÉ OKRUHY V RYCHLEBECH

Bouldering – lezení po balvanech bez lana je sport, který si každým rokem získává stále více příznivců. Tak jako turisté dojíždí na hory, aby si užili procházky po horách nebo v zimě lyže, tak i vyznavači boulderingu neváhají vážít dlouhou cestu, aby se sportovně realizovali.

27

PRUVODCE.JAVAANES.CZ

Rychlebské bouldery již několik let patří mezi oblíbené lokality vyhledávané lezci z celé Moravy a z Polska. Samotné boulderové okruhy pak byly kromě Rychleb dosud realizovány pouze ve francouzském Fontainbleau. V rámci střední Evropy se tak okolní bouldery staly první oblastí s kvalitně zmapovanou a propracovanou informační strukturou. V úzkém spojení s bike traily Rychlebských stezek navíc vznikla světově jedinečná aréna.

V terénu je připraveno celkem šest přírodních okruhů rozdělených do tří obtížnostně rozdílných kategorií urč-

ných jak pro širokou veřejnost, tak specialisty. V lokalitách Suchý vrch, Žulový vrch, Zelená hora a Sokolí vrch zájemci naleznou poměrně velké množství boulderů. Po uskutečnění lehčího okruhu se mohou návštěvníci realizovat v okruzích dalších a náročnějších. Všechny okruhy mají start na Základně Rychlebských stezek v Černé Vodě, kde je také možné pořídit si průvodce nebo půjčit vybavení. Délka jednoho okruhu pak činí od pěti do osmi kilometrů a lze jej stihnout během jednoho, maximálně dvou dnů.

Lukáš Abt

29

VYJEĎTE SI NA KOLE NA OKRUH KOLEM JESENICKÝCH LÁZNÍ

Jistě znáte Priessnitzovy léčebné lázně v Jeseníku, které jsou považovány za první vodoléčebný ústav na světě. Znáte však Studniční vrch? Měli byste! Věhlas lázní totiž doslova vyvěrá v podobě desítek pramenů právě z úpatí této 'skorotisícovky'. Poznat ji můžete i na kole.

Sokolský hřbet, jehož je Studniční vrch (992 m n. m.) součástí, totiž protínají cyklistické okruhy JESCYKLO. Jedním z nich je okruh s příznačným názvem Okolo Studničního vrchu. Vydáte-li se na něj přímo z jesenických lázní, značení vás dovede mimo jiné k oblíbenému Slovanskému prameni, přes Balneopark na slunný Jižní svah s žulovými skulpturami a dále na rozcestí U Mnicha. Odtud budete lehce klesat na Pomezí,

kde se nabízí návštěva nejrozsáhlejšího jeskynního komplexu v mramoru u nás – stejnojmenné Jeskyně Na Pomezí. Odtud vystoupáte pod Žulový vrch, oblíbenou bouldrovou oblast. Tady se již ocitnete v ráji bikerů a bikerek – oblasti známé jako Rychlebské stezky. Ti nejdůležitější z vás si mohou vyzkoušet trail Tajemný, Velrybu, Biskupský nebo Prokletý. Nezapomeňte ale, že traily nejsou součástí okruhu a zavedou vás mimo něj. Na zpáteční cestě do lázní ještě minete vrchol Krajník s příjemným rozhledem, pramen Johann Peter či pramen rumunského krále Karla I. Výlet doporučujeme zakončit regenerací v Balneoparku. Okruh měří cirká 21 kilometrů, má převýšení 695 m. Další čtyři stezky JESCYKLO (Za starými osadami, Za zatopenými lomy, Tajemným hvozdem, Za výhledy) vás zavedou i do Zlatohorské vrchoviny a pod hřebeny Jeseníků.

(vi)

30

S KOLEM KOLEM VELKÝCH LOSIN

Pohodový cyklistický výlet si dopřejte po nejbližším okolí Velkých Losin. Devítikilometrový okruh hravě zvládnou i ti nejmenší cyklisti, kteří v cíli jistě uvítají sladkou velkolosinskou odměnu.

Nenáročný okruh je v terénu značený bílým cyklistickým značením pod číslem trasy 6197. Vydat se na něj můžete od lázní, podél potoka Račinka k Wellness Hotelu Diana. V těsném sousedství hotelu se nachází rozlehlá obo-

ra, v níž mají svůj domov stáda muflonů a daňků. Dále vás trasa zavede příjemnou cestou pod korunami stromů do malé vesničky Ludvíkov, která je součástí Velkých Losin. Odtud je to už coby kamenem dohodil k losinskému zámku, od něhož k lázním už hravě trefíte. Kromě renesančního zámku a termálů s léčivou sirnou vodou nezapomeňte navštívit ani nejstarší papírenskou manufakturu ve střední Evropě. Tam si můžete procvičit i své mozkové závitky a zvýšit si ještě o kapku hladinu adrenalinu v krvi díky unikové hře Archimédovo tajemství. Nakonec si dopřejte sladkou odměnu, ručně vyráběné Velkolosinské pralinky stojí za to!

(vi)

TOP DESTINACE SUPERFLOW TRAIL
 SUPERFLOW TRAIL JE POSTAVEN PŘÍMO PRO HORSKÁ KOLA, PROTO JE PLNÝ KLOPENÝCH ZATÁČEK A VLN, KTERÉ JE MOŽNÉ PROJÍZDĚT NEBO I SKÁKAT. CELÝ OKRUH VČETNĚ VÝJEZDU I SJEZDU PŘÍMO K ZÁKLADNĚ RYCHLEBSKÝCH STEZEK V ČERNÉ VODĚ VÁM ZABERE ZHRUBA DVĚ HODINY.
32 WWW.RYCHLEBSKESTEZKY.CZ

NÁŠ DALŠÍ TIP LIPOVSKÉ STEZKY
 LIPOVSKÉ STEZKY V LIPOVÉ-LÁZNÍCH JSOU MÉNĚ NÁROČNĚ NEŽ RYCHLEBSKÉ STEZKY. PO VYHLAZENÉM ŠTĚRKU SE V KLOPENKÁCH A VLNÁCH SVEZOU BAJKEŘI I CYKLOTURISTÉ A DÍKY MALÉ ROZLOZE JSOU PERFEKTNÍ PRO RODINY A DĚTI.
34 WWW.LIPOVSKESTEZKY.CZ

JESENICKÉ BIKEPARKY LÁKAJÍ VELKÉ I MALÉ BIKERY

31

S poslední roztátou sněhovou vložkou zábava v mnohých lyžařských areálech rozhodně nekončí. Sjezdovky a jejich okolí se v létě proměňují třeba ve sjezdové tratě pro horská kola. V Jeseníkách otestujte traily v Koutech nad Desnou nebo v Malé Morávce. Některé z nich zvládnou i děti.

Celkem čtrnáct kilometrů adrenalinové jízdy terénními vlnami, klopenými zatáčkami a prudkými sjezdy lesem, kde nechybí sem tam nějaký kořen či kámen, nabízí bikepark v Koutech nad Desnou. Čtyři tamní traily jsou barevně odlišeny podle obtížnosti stejně, jak jste zvyklí v zimě na sjezdovkách. Všechny začínají u horní stanice lanovky Medvědí hora a končí u dolní stanice Liščí potok. Nejlehčí, modře značená Uhlířská stopa z velké části kopíruje staré cesty uhlířů, kteří dříve ve zdejších lesích pálili dřevěné uhlí. Zvládnout by ji měl každý zkušený majitel horského kola. Lesní trail Stará medvědice už je určen pro zkušenější jezdce, stejně tak i červeně značená Hřebenovka. Nejtěžší tratí je Koutíkův sen, na jehož 2,5 kilometrech opravdu nechybí pořádné překážky a prudké sjezdy. Dvanácti kilometry sjezdových tratí se chlubí Bikepark Kopřivná v Malé

Morávce. Tamní tratě Family 1 a Family 2 hravě zvládnete i se svými ratolestmi. Obě tratě jsou vhodné také pro horské koloběžky a trojkolky, které vám v tamní půjčovně rádi zapůjčí. Začínající mladé bikery nadchne Funtrail plný boulí a klopených zatáček. Nabývat dovedností a pilovat techniku doporučujeme na trati Freeride. Jste-li opravdu zkušenými bikery, vjeďte rovnou do Gravity line plné mostků, přejezdů a dropů. Adrenalin v těle vám zvedne i přírodní terén plný kamenů, kořenů, skoků a překážek, který je značen jako Downhill.

(vi)

EKOSTEZKA ŠVAGROV

Chcete na chvíli zapomenout na shon okolního světa a připomenout si dobu, kdy jste jako malé děti objevovali tajemství ukrytá v dutinách stromů a pod kameny řek? Vydejte se do Švagrova, místní části Vernířovic. Přivítá vás atmosféra protknutá plameny táborového ohně.

O místní části Švagrov se toho mnoho nedočtete. Před válkou ji tvořily pouze dva domy obývané uhlířem a místním hrobníkem, které po druhé světové válce zpustly, a teprve v sedmdesátých letech se místo stalo známým střediskem dětských a mládežnických pobytů. Dnes zde sídlí Středisko ekologické výchovy DDM Doris, souzní se zdejší přírodou a citlivým a vkusným způsobem ji prezentuje veřejnosti.

Než se vydáte na stezku, doporučujeme navštívit informační centrum v budově Střediska ekologické výchovy, které vznik stezky iniciovalo, a rovněž se stará o její provoz. Najdete v něm expozici Chráněné krajinné oblasti Jeseníky a Lesů České republiky, a zajímavá je i jeho venkovní, veřejnosti přístupná

část, kterou tvoří statek na paloučku, jezírko, hmyzí hotely a venkovní učebna se zvířecím hřištěm v lese.

Samotnou trasu tvoří 4,5 km dlouhý okruh, který začíná a končí ve stejném místě. Dvanáct zastavení atraktivním způsobem přibližuje jesenickou přírodu a její obyvatele, péči o ni a řadu dalších zajímavostí. Prvních pět informačních tabulí navíc doplňují interaktivní a zábavné aktivity, které zpestří putování nejen dětem. O jejich poutavé provedení se postaral známý výtvarník a grafik Petr Válek.

Cestu lze zvládnout i na kole a s kočárkem, ale je třeba počítat se zdoláním poměrně značného převýšení – z výchozích 640 m n. m. do nejvyšší položeného místa stezky v 878 m n. m., a od posledního zastavení zase s příkrým sestupem, kde se z cesty stává jen úzký chodník. Zvláště pokud máte malé děti, počítejte s mnohem větší časovou náročností, než se běžně uvádí, ale určitě nebudete litovat, že jste se nechali okouzlit zvláštní atmosférou samoty ukryté v lesích u Vernířovic.

Bára Haušková

ZEMĚDĚLSKÝ SKANZEN V RAPOTÍNĚ PŘEDSTAVUJE OSOBITOU SBÍRKU UMU NAŠICH PŘEDKŮ

Zemědělský skanzen U Havlíčků je především o velké sběratelské vášni, nadšení a touze sdílet ji s ostatními a také o nekonečné energii. Nikde jinde nenajdete tolik rozličných a nesourodých předmětů na obrovské ploše jako ve sbírce Milana Havlíčka z Rapotína.

Když vyhořelou zemědělskou usedlost koupil v roce 1987 Veteran Car Club Šumperk, již tehdy se jako člen podílel na opravách a budování prostor pro muzeum. Prvním návštěvníkům otevřel Zemědělský skanzen své brány 1. dubna 1994, ale už v roce 1997 přišla ničivá povodeň, která zhatila mnohaleté úsilí a mnohým vzala i chuť začít zase od začátku. Ne však Milanu Havlíčkovi, který v roce 2006 získal usedlost do sou-

kromého vlastnictví s cílem vrátit statku jeho původní podobu.

Celý areál buduje svým osobitým způsobem, bez dotací a příspěvků a podle momentálních možností stále něco vylepšuje. Jak sám říká, hlavním záměrem je záchrana umu a rukodělné práce našich předků pro další generace. Vše probíhá při plném návštěvnickém provozu a řada objektů na rekonstrukci ještě čeká. Rozsáhlá sbírka, která nemá obdoby, zahrnuje četné varianty jednoho druhu i cenné kuriozity a rarity od 17. století do roku 1993. Funguje také jako depozitář, neboť exponáty je možné i zapůjčit pro propagační a společenské účely.

V současné době areál tvoří Veteran muzeum, kde najdete hračky, figuríny, pračky, kamna, hodiny, kola, motocykly, automobily, parní stroje, motory, traktory, vojenskou i zemědělskou techniku, galerie v přírodě s několika desítkami soch instalovaných kolem vodních prvků a ploch, mini zoo park s domácími i cizokrajnými druhy zvířat, včetně hendikepovaných, propojený s lesoparkem, chovatelská zařízení v okrasném řezbářském provedení a zábavní dětský koutek s posezením a ohništěm.

NÁŠ DALŠÍ TIP

PRADĚDOVA GALERIE U HALOUZKŮ

NAVŠTIVTE JEDINEČNOU EXPOZICI ŘEZBÁŘE JIŘÍHO HALOUZKY V JIŘÍKOVĚ U RÝMAŘOVA. MEZI JEJÍMI EXPONÁTY JE NEJVĚTŠÍ SOCHA VLÁDCE NAŠICH HOR DĚDA PRADĚDA, BETLÉM S VÍCE NEŽ DVĚ STĚ PADESÁTI POSTAVAMI NEBO SOCHY DOMÁČÍCH I EXOTICKÝCH ZVÍŘAT. MAJÍ OTEVŘENO 365 DNÍ V ROCE!

38

WWW.PRADDOVAGALERIE.CZ

TOP DESTINACE

ZA ZVÍŘÁTKY DO FAUNAPARKU

RARITOU FAUNAPARKU JSOU VOLNĚ LÉTAJÍCÍ PAPOUŠCI. V LIPOVĚ SE OVŠEM SETKÁTE I S DIEGEM, TYGREM USSURIJSKÝM! POŘÁDNOU ZÁBAVU SI UŽIJETE S LEMUŘÍ RODINKOU NEBO PÁREČKEM SURIKAT. MEZI DALŠÍ OBYVATELE PATŘÍ MAKAKOVÉ, LEGUÁN, CHAMELEON, KLOKANI, PŠTROSI, ŽELVY, LAMY, KRKAVEC NEBO I ČERNÉ LABUTĚ.

39

WWW.FAUNAPARK.CZ

S CYKLOVOZÍKEM ÚDOLÍM ČERNÉ OPAVY

V dávných dobách lesy kolem říčky Černé Opavy nebyly zrovna bezpečné. Žili v nich loupežníci, kteří okrádali obchodníky putující po zdejší kupecké stezce ze Znojma do polské Vratislavi. Dnes jsou hluboké hvozdy bezpečné natolik, že se jimi můžete i s nejmenšími ratolestmi vydat na rodinný cyklistický výlet.

37

Kromě nepřítomnosti všelijakých loupeživců, kteří se do údolí Černé Opavy vrací jen při lesních slavnostech uprostřed léta (Lesní slavnosti Lapků z Drakova, www.lapkovezdrakova.cz), jako cyklistická rodina dnes především oceníte rovinný, mírně kopcovitý ráz stezky a její asfaltový povrch.

Výlet z Rejvízu do osady Mnichov u Vrba pod Pradědem tak hravě zvládnete i s cyklovozíkem. Příjemnou trasu vzrostlým lesem kopíruje naučná stezka Údolím lapků z Drakova, takže se leccos dozvíte o historii i přírodních pokladech údolí a jeho malebných osad. Cestou neminete ani poslední z památek na zdejší starou železářskou výrobu, dřevouhelnou vysokou pec, které se

říká Lorenzova – Vavřincova huť. Cirka po dvanácti kilometrech dojedete do osady Mnichov. Ve 13. století se v okolí osady těžilo zlato, později zde úspěšně fungovaly hamry a na tehdejší dobu pokročilý průmysl, vyrábělo se zde kvalitní sklo a dokonce existoval i vodoléčebný ústav. Neduhy už můžete léčit pouze studenou vodou Černé Opavy, ale historické lesní sklo můžete stále obdivovat na vlastní oči ve Sklárně Jakub. Při objevování mnichovských pokladů se nezapomeňte zastavit v tamním pstruhařství. Čerstvě upečený pstruh přijde vyhladovělým malým i velkým cyklistům jistě vhod, nebo si rybu vlastnoručně ulovte a odveďte domů.

(vi)

WWW.RYCHLEBSKESTEZKY.CZ

VYJEĎTE S MALÝMI BIKERY DO LESŮ, KDE ŽIJÍ POHÁDKOVÉ BYTOSTI

Milé bytůstky Venušinky a Venušánci podle starých legend žily na Smolném vrchu uprostřed Rychlebských hor. Jste-li zvědaví, zda stále ještě žijí, vyjeďte s malými zvědavci na průzkum pohádkových lesů na kole. Tamní singletraily stojí za to!

Trasy Rychlebských stezek kolem Smolného vrchu jsou ideální pro všechny mamy, táty a jejich ratolesti, které baví jízda v terénu na horských kolech. Zvládne je každé šikovné dítě školou povinné. Ani mamy se nemusí bát náročnosti terénu, nastoupají opravdu jen minimum výškových metrů.

Jako na všechny ostatní rychlebské traily i na tyto se můžete vydat přímo od Základny v Černé Vodě. Nejprve okusí-

te Trail podél Černého potoka. Název napovídá, že vás čeká stezka klikatící se podél horské bystřiny okořeněná několika dřevěnými lávkami. Trail končí u koupaliště ve Velké Kraši. Záleží jen na vás, jestli se zchladíte právě tam, nebo po cestě v Černém potoce. Od koupaliště doporučujeme vydat se kolem dirt-parku Zahrádka k dalším úsekům trailů a pohodových cest, které dostaly název Trail Lesů ČR. Ty vás kolem zmiňovaného Smolného vrchu s Venušinými miskami dovedou k Plavnému rybníku, kde je vybudováno příjemné posezení s krbem. Od rybníku si sami určete, zda chcete zpět na Základnu dojet po trailu nebo po cestě. Posledních 2, 5 kilometrů se dá jezdit jako samostatný dětský okruh. Celkově na tomto cyklo výletě kolem potoka, borovými hájky, smrčínami, lesy s mohutnými duby a buky, rozkvetlými palouky i pohodovými výhledy přes rychlebské louky ujedete cirká 16 kilometrů. Nezapomeňte tedy občas nakouknout mezi stromy, jestli nakonec opravdu nespátříte malé Venušánky.

(vj)

FOTO: MARTIN KOTAS

K VODOPÁDŮM NA STŘÍBRNÉM POTOCE

Ideálním cílem pohodového rodinného výletu jsou Nýznerovské vodopády na Stříbrném potoce nedaleko Žulové. Procházku k nim zvládnete s kočárkem i s nejmenšími „skorocyklisty“ na odrážedlech. Nakonec ji můžete zakončit posezením v rybářské baště.

Nýznerovské vodopády, známé také jako vodopády Stříbrného potoka, se nacházejí v severních svazích Rychlebských hor. Horská bystřina pramenící na úbočí nejvyšší hory Rychleb Smrku (1 126 m n. m.) protéká ve svém závěru romantickým a divokým údolím, lemovaným četnými skalisky, a tvoří kouzelné kaskády a peřeje. Samotné kaskády vznikly v úzké skalní soutěsce, která je přes sto metrů dlouhá a postupně

překonává čtrnáct metrů výšky. Nejvyšší a zároveň stezkou přístupný vodopád volně padá z úzkého skalního hrdla do širokého kuloáru z výšky tří metrů. Pravda, Nýznerovské vodopády nepatří mezi ty nejmohutnější, které můžeme v českých horách navštívit, díky intenzivnímu průtoku vody skalní průrvou však vytváří skutečně ojedinělý přírodní úkaz. Při sestupu k vodopádu nebo jen ze skalní vyhlídky nad ním si na okolních stěnách všimnete mísovitých zahluobených tvarů, obřích hrnců, které byly po staletí taktéž vytvářeny vodou.

K vodopádům vede ze zhruba pět kilometrů vzdáleného městečka Žulová modrá turistická značka. V rámci nenáročného rodinného výletu je však možné se k této přírodní památce vydat z velkého parkoviště, které se nachází cca kilometr od ní nebo od rybářské bašty v Nýznerově, kde svůj výlet můžete završit čerstvě pečeným pstruhem.

(vj)

NÁŠ TIP NA AKCI

BORŮVKOVÉ HODY

18. A 19. SRPNA 2018

V MALÉ MORÁVCE A KARLOVÉ POD PRADĚDEM

TĚŠTE SE NA TRADIČNÍ KYNUTÉ BORŮVKOVÉ KNEDLÍKY, KYNUTÉ BORŮVKOVÉ KOLÁČE, PALAČINKY A LÍVANCE S BORŮVKOVOU POLEVOU, BORŮVKOVÉ ŠTRŮDLY, BORŮVKOVÉ KOKTEJLY A POHÁRY, BORŮVKOVOU ZMRZLINU NEBO TŘEBA I NA STEAKY S BORŮVKOVÝM PŘELIVEM ČI BORŮVKOVÉ PIVO. ZVLÁDNETE OCHUTNAT VŠE?

43

WWW.MALAMORAVKA.CZ

HŘIŠTĚ, KTERÉ ZABAVÍ PO CELÝ DEN

Taky patříte k pravidelným návštěvníkům dětských hřišť a taky se na nich po deseti minutách nudíte a hledáte, kam byste se schovali, než se vaše dítě dostatečně unaví? Existuje hřiště, kam se budete vracet rádi všichni, malí i velcí. Ale jestli spěcháte, rozhodně se tomuto místu vyhněte velkým obloukem.

WWW.LOUCNA-NAD-DESNOU.CZ

Multifunkční dětské hřiště se nachází v centru obce Loučná, v těsném sousedství rybníka Kocián a je součástí stylového rekreačního areálu. A čím že se to tak liší od jiných hřišť? Sympaticky velký prostor nabízí velkoryse pojaté herní prvky, které v sobě zahrnují bezpočet variant pro jejich zdolávání. Bez problému se tady zabaví a vyřádí od nejmenších, dvouletých dětí i ty starší desetileté. Nekonečné množství zábavy nabízí několik typů nejrůznějších houpaček a houpadel, vikingský hrad a pirátská loď s klouzačkami, lanovka a v letních měsících je pak v provozu a neodolatelným lákadlem pro všechny bez rozdílu věku umělý potůček s několika hrázemi. Plochy hřiště jsou vyplněné drobnými oblázky, takže pokud máte doma nadšeného bagristu, určitě mu nezapomeňte přibalit auto, nebo aspoň lopatku. U každé atrakce se nachází dostatek odpočinkových míst, odkud máte přehled, co

se na hřišti děje, a současně příjemný výhled do okolí. Snad jen nedávno vysazené stromy zatím moc stínu neposkytují.

Velkou výhodou hřiště je zázemí v sousední budově, kde se v přízemí nachází toalety a v prvním patře TANČÍRNA Kavárna. Děti vás jistě uprosí k procházce po hrázi rybníka, kde je možné za poplatek zkusit rybářské štěstí a obdivovat vyřezávané sochy nejen s rybářskou tematikou rozestě po celém areálu.

A když už vás to nebude bavit na hřišti, stačí jen přejít silnici a můžete se vydat objevovat tajuplná zákoutí rekonstruovaného zámeckého parku, projít se památnou lipovou alejí k hrobce Kleinů, nebo si zahrát minigolf. Když budete mít štěstí, tak vás k večeru vysvobodí déšť.

Bára Haušková

44

WWW.SLEZSKAHARTA.EU

MÁTE RÁDI MOŘE? JEĎTE K TOMU JESENICKÉMU!

Na úpatí nejmladších vulkánů Česka se třpytí hladina nejmladší přehrady v republice. Slezská Harta na řece Moravici vznikla z nutnosti posílení níže ležící přehrady Kružberk. Dnes je vodní dílo, přezdívané „jesenické moře“, čile se rozvíjející rekreační oblastí. Harta prostě žije!

Koupání při západu slunce nebo rybaření v tichých zátokách, nad nimiž se zvedají ranní mlhy, nejsou jedinou lákavou nabídkou přehrady. Její repertoár je daleko barvitější. Už osm let brázdí tamní vody zmenšená replika Kolumbovy plachetnice Santa Maria. Na hodinové objevování přehrady a jejích zajímavostí se vyplouvá z přístavu v Leskovci nad

Moravicí. Kapitán lodi si rozhodně nenechá pro sebe ani informace týkající se výstavby vodního díla a historie zatopených vesnic. Chcete-li přehrady a její břehy objevovat na vlastní pěst, využijte půjčoven elektroloď a šlapadel v Leskovci a Nové Pláni. Nebo je snad líbo brázdění vod na jachtě? I tento sen vám Slezská Harta splní. Jachtu si půjčíte v půjčovně kajutových plachetnic Yachtsport, která provozuje také jachtařskou školu. Den na Hartě si ovšem můžete ozvláštnit i cestou přívozem, který funguje mezi obcemi Roudno a Razová.

Žhavou novinkou letošní sezony by však měla být zbrusu nová velkokapacitní elektroloď, která bude pravidelně dělat vyhlídkové plavby. Už se na ní v Polsku usilovně pracuje. Loď bude uzpůsobena i pro imobilní osoby, dolní paluba pak bude mít vyhrazen prostor i pro kočárky a bicykly. Díky fanouškovské anketě se bude jmenovat Harta.

(vj)

45

WWW.TERMALY-LOSINY.CZ

DO TERMÁLŮ I V LÉTĚ! PŘÍSPÍVAJÍ K RELAXACI A POSILOVÁNÍ SVALSTVA

Neexistuje v Jeseníkách hezčí místo jako zrozené k relaxaci a procházkám v prostředí jedinečných historických památek a okolních hor, než jsou Velké Losiny. Obec, která žije nejen lázeňstvím a cestovním ruchem, ale také bohatým kulturním a společenským životem, může být ideálním cílem výletu nebo dovolené, ať už vyrazíte za odpočinkem sami nebo s rodinou.

Termální lázně ve Velkých Losinách patří mezi nejstarší a nejkrásnější moravské lázně. Svůj věhlas získaly díky sirným termálním pramenům. Vyvěrá jich zde celkem pět a některé z nich tryskají až z hloubky 1000 metrů. Koupele v těchto přírodních pramenech jsou základem zdejší lázeňské léčby a napomáhají ke zlepšení při léčbě kožních, pohybových

a neurologických onemocnění. Také k napájení všech bazénů v termálním parku je používán jeden z léčivých pramenů Žerotín, jehož teplota u vývěru činí 36 °C.

Nemusíte být ani senior, ani malé dítě, a přesto existuje i pro vás řada dobrých důvodů, proč dát i v létě přednost koupání v teplé vodě. Místní voda přispívá nejen k relaxaci, ale i posilování svalstva, ohebnosti kloubů a pomáhá při termoregulaci. Krásně se prohřejete a uděláte něco pro své zdraví. Navíc si zde můžete vychutnat koupání pod širým nebem. Již na začátku května otevírá Termální park venkovní areál se čtyřmi termálními bazény, tobogánem a dětským bazénkem. Odpočinout si můžete na letní pergole s výhledem na lázeňský park, nebo při celodenním pobytu využít denních apartmánů v bezprostřední blízkosti venkovních bazénů. Nedaleko se nachází i dětské hřiště ve tvaru korábu. Také v letních měsících připravuje Termální park bohatý program pro své návštěvníky. Pro děti animační programy a zábavné akce s maskotem Termíkem, pro dospělé cvičení v bazénech pod vedením zkušených animátorů.

Bára Haušková

LOV RYB JE ZÁŽITEK!

Mezi příjemná volnočasová rozptýlení s rodinou nebo přáteli patří i lov ryb. Nevěříte? Navštivte některou z rybářských bašt v Jeseníkách, které rybolov nabízejí, a zkuste si ulovit třeba večeri. Nejenže si ji opatříte vlastní šikovností, možná vás udice natolik chytanou, že nebudete chtít přestat.

Pstruhařství a rybářská bašta v Mníchově u Vrbna pod Pradědem patří bezesporu k nejoblíbenějším zastávkám při objevování Vrbenska. Přímo u bašty je vybudováno venkovní posezení s výhledem na chovný rybník plný pstruhů. Ba co víc! Zatoužíte-li po zážitku z rybolovu, máte jedinečnou možnost. Především s dětmi oceníte skutečnost, že hladina se pstruhy jen hemží. Svěříte-li jim udici, rozhodně mají šanci na úlovek. Nejen pstruha si sportovní rybáři

mohou ulovit na 3,5hektarovém rybníku v Tylově u Rýmařova. Lov na udici nabízí také podhorská rybářská bašta v Rudolticích u Sobotína. Příjemné zázemí pro rodinný výlet dokresluje kolem Rudoltického rybníka velkorysý areál, jehož součástí je rekonstruovaná dřevěná zvonice z dvacátých let 20. století.

Sportovní rybolov nabízí rybářská bašta u rybníka Kocián v Loučné nad Desnou, který rozhodně nepřehlédnete. Nachází se totiž přímo naproti loučenskému zámku. Dobré kafe a zákusek si poté dejte v přílehlé kavárně Tančírna a děti vypusťte na jedno z nejzábavnějších a největších dětských hřišť v Jeseníkách.

Další rybářskou baštu můžete navštívit na druhé straně jesenických hřebenů. Přejedete-li z Loučné Červenohorské sedlo, okamžitě na začátku obce Domašov vás uvítá rybářská bašta U Zeleného Budžese. Rybaření s možností koupání pak nabízí pískovna (rybník Florián) v Písečné u Jeseníku.

(vj)

46

TOP DESTINACE BALNEOPARK VINCENZE PRIESSNITZE

BALNEOPARK V PRIESSNITZOVÝCH LÉČEBNÝCH LÁZNÍCH JE SPECIÁLNÍ „VODNÍ ZAHRADA.“ MŮŽETE SE V NÍ BRODIT POTŮČKY, VYZKOUŠET PRIESSNITZOVY LAVIČKY NEBO PRIESSNITZOVY STŘIKY. NA NEJODVÁŽNĚJŠÍ NÁVŠTĚVNÍKY ČEKÁJÍ I PŘÍRODNÍ SPRCHY SE STUDENOU PRAMENITOU VODOU. TEN NEJPŘÍJEMNĚJŠÍ POCIT RELAXACE VŠAK ZAŽIJETE NA MATERIČDOUŠKOU PROVONĚNÝCH SLUNEČNÍCH TERASÁCH.

47

WWW.PRIESSNITZ.CZ

48

WWW.FACEBOOK.COM/METAMUZEUMMOTORYZACJI

NA JAKÝCH PRINCÍPECH FUNGUJÍ MOTORY V AUTECH? I TAKOVÉ ZNALOSTI ZÍSKÁTE V INTERAKTIVNÍM MUZEU

Objevujete-li rádi svět techniky, jistě se vydejte do příhraničního městečka Pačkov (Paczków), které se nachází necelých deset kilometrů od Javorníka. Od roku 2013 tam totiž funguje interaktivní technické muzeum, které má ambice být skutečným vědeckým centrem.

Soukromé automobilové metamuzeum, tedy interaktivní centrum, vybudovala rodina Biernacki na okraji Pačkova v bývalé stodole. Muzeum prezentuje opravdu rozsáhlou kolekci automobilů, mezi nimiž můžete obdivovat klasické Fordy, Mercedesy, Porsche či Ferrari. Součástí sbírek jsou i historické motorky a mopedy. Majitelé však nechtěli vytvořit jen strohou muzeální sbírku historických automobilů. Cílem zakladatele je učinit z něj moderní a interaktivní zařízení, v němž se přede-

vším děti díky experimentálním stánovištím učí různým technickým principům. Pochopí například, proč auto jede a že to není tak složité a téměř nadpřirozené.

Součástí revitalizovaného hospodářského areálu je také galerie současného umění, která vznikla v prvním patře bývalého kravína. V přízemí funguje vinařství s vinárnou. Areál totiž ještě obklopuje pětihektarová vinice.

(vj)

49

WWW.NYSA.EU

NAVŠTIVTE HISTORICKOU PERLU HORNÍHO SLEZSKA

Polská Nisa patří mezi nejstarší města ve Slezsku. Rozhodně výjimečná je její historie, kterou pocítíte na každém kroku. Pokud máte rádi architektonické památky, vězte, že tomuto téměř padesátitisícovému městu se také zaslouženě přezdívá „slezský Řím“!

Nisa (Nysa) byla pravděpodobně založena již v 10. století. Při její návštěvě si jistě všimnete zachovaného středověkého urbanismu starého města s výjimečnými příklady stavebního vývoje. Významným dokladem slezské gotické architektury je bazilika sv. Jakuba a sv. Anežky z počátku 15. století, v níž je pohřbena řada vratislavských biskupů.

(vj)

VELKOLEPÁ REZIDENCE HOHENZOLERNŮ OŽIVÁ!

Pouhých dvaadvacet kilometrů od Javorníku stojí na návrší nad dolnoslezským městečkem Kamieniec Zabkowickim rezidence Marianny Oranžské. Její návštěvu si rozhodně nenechte ujít. Je to skutečná perla pruské architektury!

Letní rezidenci daleko od pruského dvora se Marianna Oranžská rozhodla vybudovat prakticky okamžitě. Základní kámen velkorysého venkovského paláce byl položen 15. října 1838, tentýž rok, co princezna vůbec poprvé Kamenec navštívila coby dědičtí po zesnulé matce. Vizi rodinného hnízda tehdy ještě mladá paní sdílela se svým mužem Albrechtem Pruským, bratrem budoucího pruského císaře Viléma I., s nímž se v následujících letech skandálně rozvedla. Stavba samotná je kolosálním architektonickým dílem, který vytvořily skutečné špičky oboru.

Nejen že plány stavby vytvořil jeden z nejvýznamnějších architektů všech dob Karl Friedrich Schinkel, zámek je zároveň jeho největším a posledním dílem. Po Schinkelově smrti roku 1841 se stavebním ředitelem v Kamenci stal jeho nadaný spolupracovník Ferdinand Martius. Mladý stavitel, vrstevník královského páru, stavbě propadl stejně jako princezna.

Novogotická rezidence se chlubí opravdu velkorysími rozměry 88 metrů na 60 metrů. Stavbu charakterizuje cihlová fasáda zdobená vkusně doplněnými detaily ze slezského mramoru a pískovce, novogotické římsy s keramickými vlysy a v neposlední řadě vysoké lomené oblouky. Čtyři nárožní věže s cimbuřmi umožňují výhledy na okouzlující a rozlehlou krajinu Sudet. Cihlové zdi ukrývají arkádová nádvoří, která naopak odkazují k inspiraci maursko-sicilskými hrady. Ze zaklenutých arkádových ochozů lze vstoupit do cirka sta místností. Hala s lomenými oblouky a nádherné klenby také nezaprou návrat do 15. století. Pozoruhodně navržený byl také Velký sál a jídelna s nástěnnými malbami. Martius pro palác navrhl i neogotický nábytek.

Marianna Oranžská neopomenula ani krajinářské a zahradní úpravy. Nejbližší okolí paláce tak bylo obklopeno zahra-

dami s terasami propojenými schodišti. Pozorný návštěvník pozná podobnost se zahradami italských vil a slavnými zahradami v Postdami. Však jejich autorem nebyl nikdo jiný než velikán zahradního umění Petr Josef Lenné, ředitel pruských královských zahrad. Jeho zahrady jsou součástí světového kulturního dědictví UNESCO, jeho filozofie je nezpochybnitelnou inspirací i pro dnešní zahradní tvůrce.

Stavba paláce trvala více než třicet let. Výstavbu přeci jen přerušovaly různé nepříjemné situace – revoluce v roce 1848, skandální rozvod Marianny

s Albrechtem, války s Rakouskem i Francií. Do stavby bylo zapojeno na devět set lidí, v dnešních cenách zlata stála zhruba tři miliardy korun.

Zdá se vám, že jste o této fenomenální stavbě měli slyšet už dávno? Popravdě palác nezbuzoval příliš pozornosti ani u odborné veřejnosti, ačkoliv je skutečným vizionářským dílem nejlepších stavitelů 19. století. Možná však i proto, že od roku 1945 byl prakticky ruinou. Časy se však mění a palác opět získává svůj původní lesk a slávu.

(vj)

50

PALACMARIANNY.COM.PL

INFORMAČNÍ CENTRA

JESENICKO A JAVORNICKO

ČESKO-POLSKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM KATOVNA

Palackého 176/12, Jeseník
tel.: 584 453 693

www.jesenik.org/ic

IC BĚLÁ POD PRADĚDEM

Adolfovice 41, Bělá pod Pradědem
tel.: 584 452 834

www.bela.cz

IC JAVORNÍK

Nádražní 160, Javorník
tel.: 584 440 688

www.kulturnidumjavornik.cz

LÁZEŇSKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM

Priessnitzova 1349/24a, Jeseník
tel.: 584 491 470

www.priessnitz.cz

IC LIPOVÁ-LÁZNĚ

Lipová-lázně 476
tel.: 584 421 209

www.ic-lipova.cz

IC MIKULOVICE

Hlavní 214, Mikulovice
tel.: 584 429 381

www.mikulovice.cz

IC RYCHLEBSKÉ STEZKY

Černá Voda 193
tel.: 607 061 445

www.rychlebskestezky.cz

IC TANČÍRNA RAČÍ ÚDOLÍ

Račí údolí 118, Javorník
tel.: 583 034 125

www.tancirna.rychleby.cz

IC VIDNAVA

Radniční 84, Vidnava
tel.: 588 517 237

www.vidnava.cz

IC ZLATÉ HORY

Bezručova 144, Zlaté Hory
tel.: 584 425 397

www.zlatehory.cz

IC ŽULOVÁ

Josefské náměstí 1, Žulová
tel.: 584 437 151

www.knihovnazulova.webk.cz

ŠUMPERSKO A KRÁLICKÝ SNĚŽNÍK

IC ŠUMPERK

Hlavní třída 14, Šumperk
tel.: 583 214 000

www.infosumperk.cz

TIC ŠUMPERK

nám. Míru 210/5, Šumperk
tel.: 603 936 085

www.icm-sumperk.cz/IC

IC BLUDOV

Tř. A. Kašpara 353, Bludov
tel.: 583 238 177

www.bludov.cz

IC BRANNÁ

Branná 62
tel.: 702 275 522

www.icbranna.cz

IC PRO SKI RESORT DOLNÍ MORAVA

Dolní Morava 58
tel.: 602 378 150

resort@dolnimorava.cz

MIC HANUŠOVICE

Hlavní 137, Hanušovice
tel.: 583 285 615

www.ichanusovice.cz

IC KOUTY

Kouty nad Desnou 30, Loučná nad Desnou
tel.: 585 283 282

www.kouty.cz

TIC PRADĚDOVO DĚTSKÉ MUZEUM ŠUMPERK

Tř. A. Kašpara 37, Bludov
tel.: 725 508 214

www.pradedovomuzeum.cz

IC PŘEČERPÁVACÍ VODNÍ ELEKTRÁRNY DLOUHÉ STRÁNĚ

Kouty nad Desnou 30, Kouty nad Desnou
tel.: 602 322 244

www.cez.cz/cs/o-spolecnosti/kontakty-skupina-cez/informacni-centra/ic-dlouhe-strane.html

IC RAPOTÍN

Šumperská 530, Rapotín
tel.: 583 212 211

www.kkcrapotin.cz

TIC STARÉ MĚSTO POD SNĚŽNÍKEM

nám. Osvození 166, Staré Město
tel.: 583 239 134

www.staremesto.info

TIC ŠTÍTY

nám. Míru 55, Štítý
tel.: 583 440 109

www.stity.cz/informacni-centrum

IC VELKÉ LOSINY

Lázeňská 674, Velké Losiny
tel.: 583 248 248

www.iclosiny.cz

IC ZÁBŘEH

Československé armády 835/1, Zábřeh
tel.: 583 411 653

tourism.zabreh.cz

VRBENSKO A BRUNTÁLSKO

IC KARLOVA STUDÁNKA

Karlova Studánka 445
tel.: 554 772 004

www.jeseniky-praded.cz

IC VRBNO POD PRADĚDEM

Jesenická 252, Vrbno pod Pradědem
tel.: 554 751 585

www.jeseniky-praded.cz

IC BRUNTÁL

nám. Míru 7, Bruntál
tel.: 554 706 525

www.mubruntal.cz

MUZEJA A ZÁMKY

JESENICKO A JAVORNICKO

Městské muzeum Javorník

Nádražní 160, Javorník
tel.: 584 440 276

www.kulturnidumjavornik.cz

Městské muzeum Zlaté Hory

nám. Svobody 94, Zlaté Hory
tel.: 584 425 329

www.zlatehory.cz

Muzeum Bílá Voda

Bílá Voda u Javorníka 68
tel.: 725 142 241

www.muzeumbilavoda.cz

Muzeum hudebních nástrojů

Ostružná 66
tel.: 777 254 542

www.expoziceh.cz

Muzeum Johanna Schrotha

Lipová-lázně 476
tel.: 584 421 209

www.ic-lipova.cz

Muzeum kostek Lega

Priessnitzova 907/41, Jeseník
tel.: 777 869 777

www.priessnitz.cz

Muzeum Slezského Semmeringu

Lipová-lázně 191
tel.: 972 745 627

www.lipova-lazne.cz

Muzeum veteránů

ul. Jánského, Česká Ves
tel.: 737 310 155

www.veteranklub.cz

Muzeum Vincenze Priessnitz

Priessnitzova 175/37, Jeseník
tel.: 584 411 633

www.muzeum.jesenik.net

Vlastivědné muzeum Jesenicka

Zámecké náměstí 1, Jeseník
tel.: 584 401 070

www.muzeum.jesenik.net

Státní zámek Jánský Vrch

Zámek 60, Javorník
tel.: 584 440 286

www.janskyvrch.cz

ŠUMPERSKO A KRÁLICKÝ SNĚŽNÍK

Expozice Čarodějnické procesy

Kladská 1, Šumperk
tel.: 583 213 721

www.sumperk.cz

Farní muzeum Zábřeh

Farní 10, Zábřeh
tel.: 731 044 840

rkfzabreh.rps.cz/muzeum.html

Lovecko-lesnické muzeum v Úsově

Zámecká 1, Úsov
tel.: 583 435 111

www.muzeum-sumperk.cz

Muzeum pivovarnictví v Hanušovicích

Pivovarská 265, Hanušovice
tel.: 724 776 384

www.pivovarskemuzeum.cz

Muzeum silnic ve Vikýřovicích

Hraběšická 203, Vikýřovice
Tel.: 583 211 688

www.ssok.cz/muzeum.html

Muzeum Staré Město

Nám. Osvození 166, Staré Město
tel.: 583 239 134

www.staremesto.info

Muzeum Zábřeh

Žižkova 1, Zábřeh
tel.: 583 414 646

www.muzeum-sumperk.cz

Vlastivědné muzeum v Šumperku

Hlavní třída 22, Šumperk
tel.: 583 363 070

www.muzeum-sumperk.cz

Pradědovo dětské muzeum

Tř. A. Kašpara 37, Bludov
tel.: 725 508 214

www.pradedovomuzeum.cz

Ruční papírna a Muzeum papíru

U Papírny 9, Velké Losiny
tel.: 583 248 433

www.rucnipapirna.cz

Vojenské muzeum Staré Město

Hanušovická 351, Staré Město
tel.: 739 963 678

www.opevneni-stm.cz

Zámek Bludov

8. května 87, Bludov
tel.: 583 238 848

www.zamekbludov.cz

Zámek a Kaple Loučná Nad Desnou

Loučná nad Desnou 57
tel.: 583 235 222

loucna-nad-desnou.cz

Zámek Velké Losiny

Zámecká 268, Velké Losiny
tel.: 583 248 380

www.zamek-losiny.cz

Zemědělský skanzen, veteran muzeum a zoopark Rapotín

U Lávky 34, Rapotín
tel.: 583 216 197

www.zemedelskyskanzen.svet-stranek.cz

Muzeum města Úsov

nám. Míru 86, Úsov
tel.: 583 435 054

muzeum-mesta-usov.webnode.cz

KOUPALIŠTĚ A BAZÉNY

JESENICKO A JAVORNICKO

Jesenické koupaliště

Dukelská 436, Jeseník
tel.: 584 450 432

www.jesenickekoupaliste.cz

Koupaliště Velká Kraš

Velká Kraš
tel.: 724 862 167

www.velkakras.cz

Krytý bazén v České Vsi

Jánského 534, Česká Ves
tel.: 584 428 186

www.krytybazen.jesenicko.com

Krytý bazén v Javorníku

Školní 72, Javorník
tel.: 584 440 622

www.mestojavornik.cz

Lázeňský krytý bazén

Priessnitzova 914/47, Jeseník
tel.: 584 491 201

www.priessnitz.cz

ŠUMPERSKO A KRÁLICKÝ SNĚŽNÍK

Aquacentrum Šumperk

Lidická 2819/81
tel.: 583 214 295

www.aquacentrum.net

Koupaliště Šumperk

Tylova 2528/20, Šumperk
tel.: 583 214 295

www.aquacentrum.net

Koupaliště Ruda Nad Moravou

Sportovní 300, Ruda nad Moravou
tel.: 583 301 314

www.ruda.cz

Plavecký areál Zábřeh

Oborník 608/39, Zábřeh
tel.: 583 550 361

www.zabreh-bazen.cz

Termály Velké Losiny

Komenského 235, Velké Losiny
tel.: 583 394 444

www.termaly-losiny.cz

VRBENSKO A BRUNTÁLSKO

Bazénový komplex Karlova Studánka

Karlova Studánka 6
tel.: 554 798 111

horskelazne.cz

Wellness centrum Bruntál

Dukelská 1424/3, Bruntál
tel.: 554 717 240

www.wellnessbruntal.cz

Užijte si Jeseníky ještě více díky věrnostní kartě pro hosty hor pod Pradědem.

Na JesenikyRegionCard.cz najdete všechny slevy a dárky, které můžete díky kartě čerpat, a to nejenom v průběhu svého pobytu, ale i po celý rok. Karta je platná 365 dní od data jejího vystavení.

Karta je pro všechny hosty vyjmenovaných ubytovacích zařízení ZDARMA.

Čerpejte výhody na každém svém kroku po Jeseníkách. Poskytovatele BONUSŮ poznáte podle samolepky s logem karty. Úplný seznam aktuálních BONUSŮ je dostupný on-line na webu:

jesenikyregioncard.cz

VÝBĚR BONUSŮ POLSKO

Kartu můžete uplatnit také u našich sousedů v Polsku. Z mnoha BONUSŮ jsme vybrali tyto:

INTERAKTIVNÍ MUZEUM AUTOMOBILŮ

ul. Kościuski 4, Paczków
tel.: +48 693 552 443

- vstup zdarma

Restaurace PRZYSTAŃ U GRUBEGO

ul. Staszica 28, Paczków
tel.: +48 664 145 354

- 10% sleva při nákupu nebo objednávce nad 50 zł

MĚSTSKÝ BAZÉN PACZKOW

Jagiellońska, 48-370 Paczków
tel.: +48 77 435 13 61

- sleva 10 % na vstup do bazénu a další...

VYBRANÍ UBYTOVATELÉ

CYKLOHOTEL STARÝ MLÝN

K Vodě 15, 790 01 Jeseník – Dětrichov
tel.: +420 778 424 545

www.cyklohotelstarymlyn.cz

HOTEL HELIOS

Lipová-lázně 25, 790 61 Lipová-lázně
tel.: +420 775 775 942

www.heliosjeseniky.cz

HORSKÝ HOTEL SKILAND

Ostružná 66, 788 25 Ostružná
tel.: +420 777 254 542

www.skiland.cz

PENZION POD ŠERÁKEM

Ostružná 151, 788 25
tel.: +420 602 670 708

www.penzionpodesrakem.jeseniky.com

PIRIESSNITZOVY LÉČEBNÉ LÁZNĚ

Priessnitzova 299, 790 01 Jeseník

tel.: +420 584 491 111

www.priessnitz.cz

TERMÁLNÍ LÁZNĚ VELKÉ LOSINY

Lázeňská 323, 788 15 Velké Losiny

tel.: +420 583 394 111

www.lazne-losiny.cz

RAČÍ ÚDOLÍ

Uhelná 126, 790 70 Javorník
tel.: +420 777 946 161

www.raciudoli.cz

SLEZSKÝ DŮM

Lipovská 630/109, 790 01 Jeseník
tel.: +420 584 413 704

www.slezsky-dum.cz

VILLA ŽEROTÍN PENZION BED & BREAKFAST VELKÉ LOSINY

Rudé armády 333, 788 15 Velké Losiny
tel.: +420 603 559 867

www.villa-zerotin.cz

VYBRANÉ BONUSY

BĚLÁ V POHYBU

Adolfovice 41, 790 01 Bělá pod Pradědem
tel.: +420 588 884 642

www.belavpohybu.cz

- 10% sleva pro doprovod
- 15% sleva na vstup pro dítě

GOLF CLUB MĚSTO ALBRECHTICE

Zámecká 121/8, 793 95 Město Albrechtice
tel.: +420 608 236 509

www.gcma.cz

- 25% sleva na veškeré golfově služby

HORSKÝ HOTEL SKILAND

Ostružná č.e. 66, 788 25 Ostružná
tel.: +420 777 254 542

www.skiland.cz

- 20% sleva na půjčování na sportovní vybavení
- 20% sleva na tenisové kurty
- ZDARMA půjčování sportovního vybavení pro „SKILANDÁKA“ - Karta stálého hosta
- ZDARMA tenisové kurty pro „SKILANDÁKA“ - Karta stálého hosta
- 1+1 osoba ZDARMA na vstupné do expozice hudebních nástrojů

HOTEL HELIOS

Lipová-lázně 25, 790 61 Lipová-lázně
tel.: +420 775 775 942

www.heliosjeseniky.cz

- 10% sleva pro dospělé na 60 min. do wellness centra, 10:00 - 15:30 hod. (bazén, 2x whirlpool, wellness bar, venkovní letní terasa)
- 10% sleva pro dítě do 10 let na 60 min. do wellness centra, 10:00 - 15:30 hod. (bazén, 2x whirlpool, wellness bar, venkovní letní terasa)
- 15% sleva pro dospělé na 120 min. do wellness centra, 10:00 - 15:30 hod. (bazén, 2x whirlpool, wellness bar, venkovní letní terasa)
- 15% sleva do privátní balneo zóny v hotelu Helios***
- 10% sleva na masáže dle hotelové nabídky - Hotel Toč (nutná rezervace na tel.: +420 733 539 377)
- 10% sleva pro dítě do 10 let na 120 min. do wellness centra, 10:00 - 15:30 hod. (bazén, 2x whirlpool, wellness bar, venkovní letní terasa)

JESENÍKYTOUR.EU

28. října 896, 790 01 Jeseník
tel.: +420 732 277 135

www.jesenikytour.eu

- 20% sleva na elektrokolo na celý den
- 20% sleva na elektrokolo na půl dne
- 20% sleva na zapůjčení koloběžky, kolečkových lyží na celý den
- 60% sleva na vratnou kauci (z 5 000 Kč na 3 000 Kč)
- VIP kurz při směně valut

JESKYNĚ NA ŠPIČÁKU

Supíkovice 197, 790 51 Supíkovice
tel.: +420 584 423 129

www.jeskyne.cz/jeskyne/jeskyne-na-spicaku

- 20% sleva na vstupné dospělí
- 25% sleva na vstupné senioři 65+
- 50% sleva na zlevněné vstupné

KRYTÝ BAZÉN JAVORNÍK

Školní 72, 790 70 Javorník
tel.: 420 584 440 622

- 1+1 vstup zdarma na krytý bazén (dítě do 15 let zdarma)

MĚSTSKÉ KULTURNÍ STŘEDISKO JAVORNÍK

Nádražní 160, 790 70 Javorník
tel.: 420 584 440 276

www.kulturnidumjavornik.cz

- 1+1 vstup zdarma do muzea (dítě do 15 let zdarma)

MOTOKÁRY JAVORNÍK

Bílý Potok 10, 790 70 Javorník
tel.: +420 588 886 644

www.motokary-javornik.cz

- 4+2 jízdy zdarma (pondělí – pátek)
- 4+1 jízda zdarma (sobota, neděle, státní svátky)

PIRIESSNITZOVY LÉČEBNÉ LÁZNĚ

Priessnitzova 299, 790 03 Jeseník

tel.: +420 584 491 111

www.priessnitz.cz

- Zapůjčení NW holí 1+1 ZDARMA
- ZDARMA jízda vláčkem Lázeňáčkem pro děti do 15 let v doprovodu dospělého
- ZDARMA vstup na minigolf pro dítě do 15 let v doprovodu dospělé osoby
- ZDARMA vstup do parku her pro dítě do 15 let v doprovodu dospělého
- Návštěva lázeňské vyhlídky 1+1 ZDARMA
- 10% sleva na saunový svět

RESTAURACE A BOWLING JAVORNÍK

Míru 526, 790 70 Javorník
tel.: +420 584 453 569

www.bowling-javornik.cz

- 15% sleva na bowling (sobota, neděle)
- 30% sleva na bowling (pondělí – pátek do 18:00 hod.)
- 3+1 pizza zdarma

RAČÍ ÚDOLÍ

Uhelná 126, 790 70 Javorník
tel.: +420 777 946 373

www.raciudoli.cz

- 15% sleva na Isoldiny borůvkové knedlíky
- ZDARMA mátová nebo okurková limonáda k vybranému jídlu

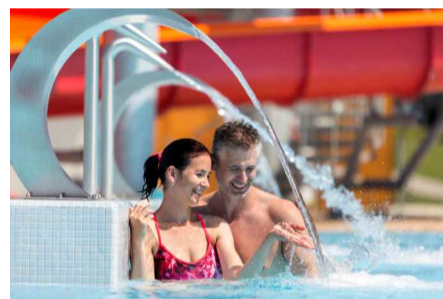
RUČNÍ PAPIRNA VELKÉ LOSINY

U Papírny 9, 788 15 Velké Losiny
tel.: +420 538 248 433

www.rucnipapirna.cz

- 10% sleva na nákup v podnikové prodejně při nákupu nad 1 000 Kč (neplatí pro bibliofilie a grafiky)
- Dárek k zakoupené rodinné vstupence
- 5 % sleva na nákup bibliofilii a grafik
- 30 % sleva na vstupné na I. Prohlídkový okruh Ruční papírna Velké Losiny
- 20 % sleva na nákup v prodejně ručního papíru Ruční papírny Velké Losiny (mimo bibliofilie a grafiky)
- 10 % sleva na vstupné do Únikové místnosti

TERMÁLNÍ LÁZNĚ VELKÉ LOSINY

Lázeňská 323, 788 15 Velké Losiny
tel.: +420 583 394 111

www.lazne-losiny.cz

- 20% sleva na vířivé koupele v lázeňském hotelu Eliška
- 15 % sleva na bazén v lázeňském hotelu Eliška
- 20 % sleva na vstupné pro druhou osobu do termálního parku TERMÁLY LOSINY

SPORT 2000

28. října 1360/42, 790 01 Jeseník
tel.: +420 584 414 051

www.sport2000online.cz

- 20% sleva na půjčení horského kola, terénní koloběžky, campingového vybavení, vodáckého vybavení (po dobu pobytu)
- 30% sleva na půjčení horského kola, terénní koloběžky, campingového vybavení, vodáckého vybavení (pro ubytované ve Slezském domě)
- 10% sleva na nákup zboží (platí i pro již zlevněné zboží) - možno využít i na eshopu www.sport2000online.cz (po dobu pobytu)
- 15% sleva na nákup zboží (platí i pro již zlevněné zboží) - možno využít i na eshopu www.sport2000online.cz (pro ubytované ve Slezském domě)

WELLNESS HOTEL DIANA VELKÉ LOSINY

Žárovská 618, 788 15 Velké Losiny
tel.: +420 583 248 050

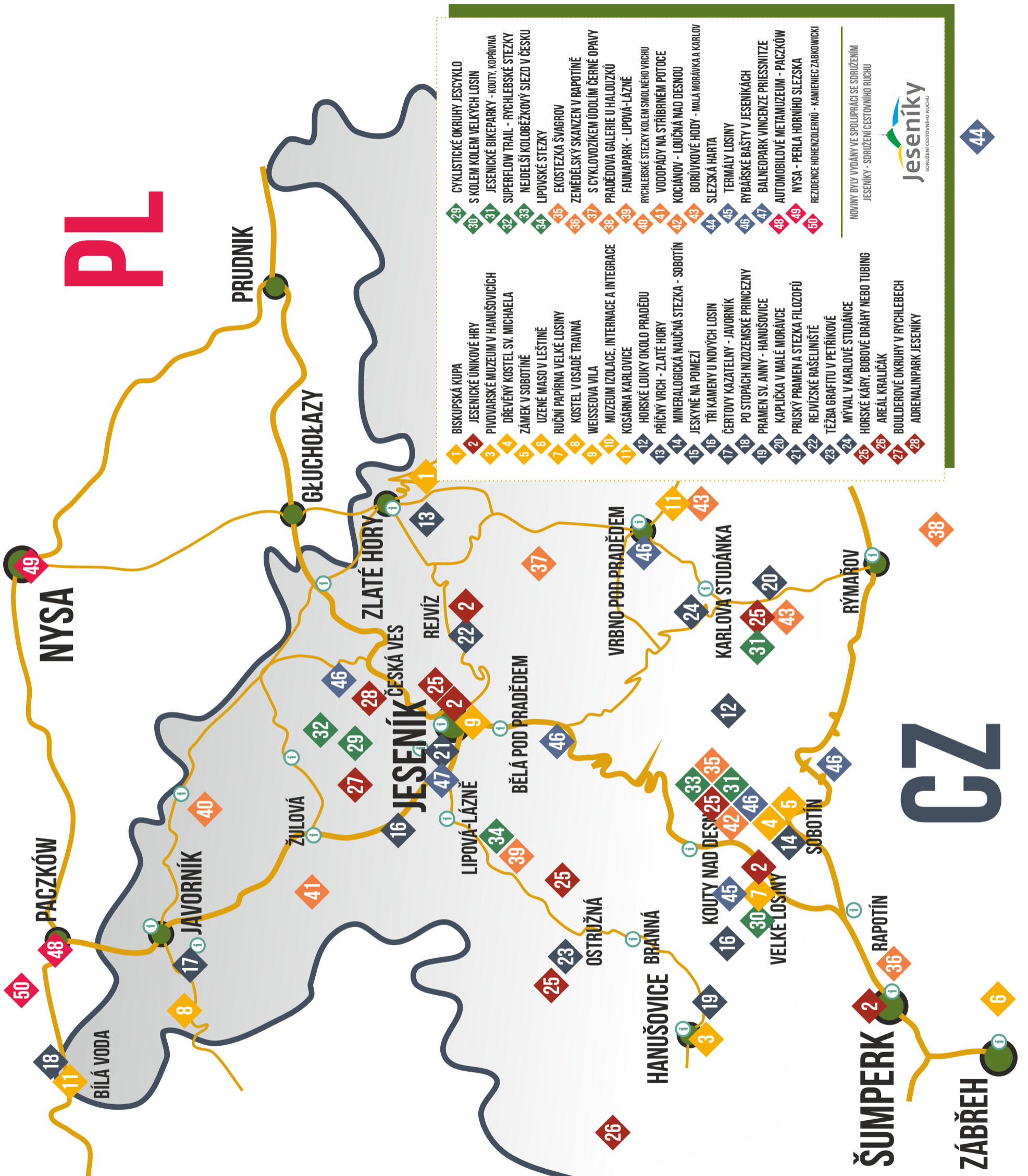
www.diana-losiny.cz

- ZDARMA káva k zakoupenému menu

PARTNEŘI KARTY

1 BISKUPSKÁ KUPA	29 CYKLISTICKÉ OKRUHY JESYCKLO
2 JESENICKÉ UNIKOVÉ HRY	30 S KOLEM KOLEM VELKÝCH LOSIN
3 PIVOVARSKÉ MUZEUM V HANUŠOVICÍCH	31 JESENICKÉ BIKEPARKY - KOUTY, KOPŘIVNA
4 DŘEVĚNÝ KOSTEL SV. MICHAELA	32 SUPERFLOW TRAIL - RYCHLEBSKÉ STEZKY
5 ZÁMEK V SOBOTÍNĚ	33 NEJDEJŠÍ KOLobežKOVÝ SIEZD V ČESKU
6 UZENÉ MASO V LEŠTINĚ	34 LIPOVSKÉ STEZKY
7 RUČNÍ PAPIŘNA VELKÉ LOSINY	35 EKOSTEZKA ŠVABROV
8 KOSTEL V OSADĚ TRAVNÁ	36 ZEMĚDĚLSKÝ SKANZEN V RAPOTÍNĚ
9 WEISSEOVA VILA	37 S CYKLOVIZÍKEM ÚDOLÍM ČERNÉ OPAVY
10 MUZEUM IZOLACE, INTERIAGE A INTEGRACE	38 PRADEDOVA GALERIE U HALOUZKŮ
11 KOSÁRNA KARLOVICE	39 FAUNAPARK - LIPOVÁ-LÁZNĚ
12 HORSKÉ LOUKY OKOLO PRADEDU	40 RYCHLEBSKÉ STEZKY KOLEM SMOLNEHO VRCHU
13 PŘÍČNÝ VRCH - ZLATÉ HORY	41 VODOPÁDY NA STŘÍBRNÉM POTOCE
14 MINERALOGICKÁ NAUČNÁ STEZKA - SOBOTÍN	42 KOCIÁNOV - LOUČNA NAD DESNOU
15 JESKYNĚ NA POMEZÍ	43 BORŮVKOVÉ HODY - MALÁ MORAVKA A KARLOV
16 TŘI KAMENY U NOVÝCH LOSIN	44 SLEZSKÁ HARTA
17 ČERTOVY KAZATELNY - JAVORNÍK	45 TERMALY LOSINY
18 PO STOPÁCH NIZOZEMSKÉ PRINCEZNY	46 RYBAŘSKÉ BAŠTY V JESENÍKÁCH
19 PRAMEN SV. ANNY - HANUŠOVICE	47 BALNEOPARK VINCENZE PRIESSNITZE
20 KAPLIČKA V MALÉ MORAVCE	48 AUTOMOBILOVÉ METAMUZEUM - PACZKŮV
21 PRUSKÝ PRAMEN A STEZKA FILOZOFŮ	49 NYSA - PERLA HORNÍHO SLEZSKA
22 REJVIJSKÉ RAŠELINISTĚ	50 REZIDENCE HOHENZOLERNŮ - KAMENIEC ZABKOWICKI
23 TĚŽBA GRAFITU V PETŘÍKOVĚ	
24 MYVAL V KARLOVĚ STUDÁNCE	
25 HORSKÉ KÁRY, BOBOVÉ DRÁHY NEBO TUBING	
26 AREAL KRALIČÁK	
27 BOULDEROVÉ OKRUHY V RYCHLEBECH	
28 ADRENALINPARK JESENÍKY	

NOVINY BYLY VYDÁNY VE SPOLUPRÁCI SE SDRUŽENÍM JESENÍKY - SDRUŽENÍ CESTOVNÍHO RUCHU

VYDAL SPOLEK V JESENÍKÁCH Z. S., JÁNSKÉHO 341, 790 81 ČESKÁ VES, IČO: 22847359, INFO@REGIONCARD.CZ
 NÁKLAD: 20 000 KS, NOVINY BYLY VYDÁNY VE SPOLUPRÁCI SE SDRUŽENÍM JESENÍKY - SDRUŽENÍ CESTOVNÍHO RUCHU
 REGISTROVÁNO MINISTERSTVEM KULTURY, EVIDENČNÍ ČÍSLO: NK ČR E 23118, VYDÁNÍ JE NEPRODEJNÉ
 ŠÉFREDAKTORKA: ING. MGR. VĚRA JANKŮ, GRAFIKA: DAVID MIGAL